

[LIIII Gyldenkilde]

Jeg vil have lov allerede forlods at sige, at netop det, at vi har de gode erfaringer med den tidligere lovgivning, betyder, at vi her burde skrive det, der egentlig skal stå, nemlig at nu skal vi altså arbejde mere aktivt, end vi tidligere har gjort på disse områder. De øvrige ændringsforslag, jeg har stillet sammen med Socialdemokratiet, indebærer jo, at jeg ikke vil forhindre, at der bliver valgt mænd ind, hvis ikke det kan være anderledes; men jeg vil have sikkerhed for, at vi får en ordentlig fordeling på kvindesiden, når der sker indstilling fra forskellige sideorganisationer osv.

Jeg hører altså til dem, der mener, at de, der ikke kan eller vil indstille både en mand og en kvinde, bør fratages retten til at indstille to og kun få lov til at indstille én. Så må den pågældende minister inden for området finde den kvinde, som skal have pladsen, for meningen med lovforslaget er jo, at kvinderne skal ind i større antal end tidligere.

Så vil jeg sige til dem, der er urolige over, at vi så, om jeg så må sige, fuldstændig fratager organisationerne osv. deres indstillingsret, at det gør vi ikke. Vi siger, at hvis man kun kan finde en mand, så er der nogle, der er mand for også at finde en kvinde inden for organisationen. På den måde kan vi sikre, at der bliver både mænd og kvinder at vælge imellem.

Det er det, vi forsøger på i ændringsforslagene. Det har været svært at skrive, og derfor gør jeg lidt ud af at forklare det, for det bliver af nogen misforstået derhen, at det er hele indstillingsretten, vi vil tage fra organisationerne. Det er det ikke, men det er for at sige til dem, at vi mener det alvorligt fra Folketingets side.

Kvinderne er halvdelen af befolkningen, vist endda lidt mere. Der er nogle, der siger, at det også er den bedste halvdel; det skal jeg ikke blande mig i, men bare sige, at de i hvert fald er gode nok til i vid udstrækning og på lige fod med mænd at kunne vælges ind på de pladser, vi her taler om. Derfor bør vi stramme loven op, og derfor skal jeg selvfølgelig anbefale, at man stemmer for de ændringsforslag, der er stillet i betænkningen.

Og så skal jeg i øvrigt sige, at jeg synes, Ligestillingsrådet arbejder fortrinligt, og jeg synes, at de partier, som ikke altid bakker helt op omkring Ligestillingsrådet, og hermed mener jeg selvfølgelig regeringspartierne, bør overveje, om de ikke skal bakke op om statsministerens

ligestillingsråd. Det vil jeg anbefale at man gør fremover og også i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 54 stemte for, 70 imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 3

forkastedes, idet 52 stemte for, 71 imod.

§§ 3 og 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3

forkastedes, idet 60 stemte for, 65 imod.

§§ 5 og 6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Forespørgsel nr. F 28:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage omkring boligejernes vanskelige situation med henblik på belåningsforhold, lejeværdi, grundskatter, stempelafgifter, vedligeholdelsesfradrag m.v.?«

Af Kirsten Jacobsen (FP), Pia Kjærsgaard (FP), Bente Juncker (CD), Mimi Jakobsen (CD), Kofod-Svendsen (KRF) og Lysholm Christensen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 24/4 90. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/5 90).

Begrundelse

Kirsten Jacobsen (FP):

At boligejerne har store problemer, endda meget store, det ved enhver. Men regeringen har hidtil benægtet disse kendsgerninger. Det viser udtalelser som, at boligejernes problemer er selvforskyldte, de har købt for dyrt; sagt af Venstres boligpolitiske ordfører, hr. Mejdahl, sidste år. Eller at tvangsauktionerne i høj grad er boligejernes egen skyld; Finansministeriets og Økonomiministeriets analyse. Den gennemsnitlige ejerfamilie har haft et stigende rådighedsbeløb gennem 1980'erne, uanset hvornår de har købt. De unge huskøbere har fået forbedrede vilkår; samme analyse.

Men enhver, der færdes i den barske hverdag, ved, at dette er forkert. Det er postulater, det er bestilt skrivebordsarbejde, som kun har til formål at dække over regeringens totale uvilje på dette område.

Folketinget fik uviljen præsenteret første gang allerede sidste sommer, da et flertal uden om regeringen måtte vedtage to beslutningsforslag fra Socialdemokratiet for overhovedet at få regeringen til at komme med forslag om hjælp til boligejerne.

Dengang handlede det kun om de akut tvangsauktionstruede. Siden er situationen blevet værre. Nu må vi også vedtage foranstaltninger for de andre boligejere.

Regeringen ønskede ikke at foretage sig noget sidste år. Selv om situationen som sagt er blevet værre – det viser alene stigningen i antallet af tvangsauktioner, der er 20 pct. højere i første kvartal i 1990 end i samme kvartal i 1989 – så er regeringens uvilje i år nøjagtig den samme som sidste år.

Vi må altså konstatere, at partier uden for regeringen er nødt til at tage initiativerne, hvis boligejerne skal have nogen som helst hjælp. Igennem hele foråret har vi opfordret regeringen til at komme med forslag. Det eneste, vi har opnået, er de samme vidtløftige og uvederhæftige løfter, som vi fik forrige år. Dem har der til gengæld været mange af.

Men uanset om de er fremsat af boligministeren, som trods alt er medlem af regeringen, eller af den konservative gruppeformand eller af ledende Venstrefolk, så er de alle uden undtagelse blevet skudt ned og øjeblikkelig dementeret af statsministeren – så sent som efter ministermødet forrige uge, hvor statsministeren sagde følgende:

»Jeg kan ikke forestille mig, at der kommer noget lovgivende stof gennem Folketinget på det her område inden sommerferien.«

Efter denne besked stillede Fremskridtspartiet, Kristeligt Folkeparti og Centrum-Demokraterne i fællesskab denne forespørgsel. Men på trods af at Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti sørgede for, at Centrum-Demokraterne kunne deltage i forhandlingerne, uden at de var finanslovforligsparti, valgte Centrum-Demokraterne deres egen vej – i begyndelsen sammen med både S og SF og nu, så vidt man ved, kun med S. Det tager vi til efterretning, og derfor må Centrum-Demokraterne i denne debat køre deres eget løb. Jeg taler kun som ordfører for Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti.

Vi synes, at det var uanstændigt, at Folketinget skulle sendes på sommerferie, og at boligejerne bare skulle sejle deres egen sø.

Selv om vores pres på regeringen er lykkedes, således at vi i onsdags fik en aftale, som omfatter de tre kategorier, det er mest nødvendigt at gøre noget ved her og nu, så indeholder vores forespørgsel fem konkrete områder, hvor vi ønsker at høre, hvad regeringen vil – hvis den overhovedet vil noget – uden at vi først skal hæve en ladt pistol; næste gang skal vi måske også bruge et oversavet jagtgevær. Men vi tager de metoder i brug, som er nødvendige. Det er resultaterne, der tæller.

Det, vi vil vide noget om, er belåningsforholdene, lejeværdien, grundskatterne, stempelafgiften og vedligeholdelsesfradraget.

Vi håber som sagt på et svar fra statsministeren, for man må være klar over, at boligejernes problemer ikke er løst med forliget fra i onsdags. Det er en helt nødvendig her og nu-løsning. Men både boligejerne og boligmarkedet har brug for meget mere tryk og meget mere perspektiv, hvis vi igen skal have normale tilstande, og det går jeg ud fra er meningen.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Regeringen har den opfattelse – og den deler sikkert mange andre her i salen – at ejerboligen af mange grunde er en fortræffelig boligform. En meget stor del af befolkningen foretrækker ikke mindst parcelhuset som ramme om deres private tilværelse. Sådant bør det være, og sådan vil det også være i fremtiden.

[Statsministeren]

Danmark er nu godt på vej til at blive et lavinflationssamfund, og den private opsparing er styrket i de senere år. Det er et bevidst resultat af regeringens politik. Samtidig er det et afgørende element i den strukturelle forbedring, den danske økonomi sandelig har behov for.

Det er derfor nødvendigt, at den enkelte husholdning disponerer efter de nye forhold. Jeg tror, den danske befolkning er ved at indstille sig på, at det er nye forhold. Lavinflationen har så bevirket – for sådan er jo sammenhængen – at mange boligejere ikke som tidligere har oplevet, at stigende indkomst år efter år gjorde det lettere at klare boligudgiften.

Når vi i dag drøfter specielt boligejernes problemer, må det nu for resten ikke forbigås, at der også er mange lejere – det er nok de fleste – som gennem de senere år har oplevet en vis stramning i deres privatøkonomi på grund af meget stærke stigninger i huslejen.

Det er vigtigt, at vi alle har forståelse for, at vi ikke nu må ødelægge den gode gænge, dansk økonomi er ved at komme ind i. I min nytårstale fra 1987-88 advarede jeg mod at lade det, jeg kaldte den danske syge, præge den økonomiske politik. Det er dette, at vi ikke må være for hurtige til at slappe af igen, når det begynder at gå godt. Derfor er jeg også glad for at konstatere, at et realistisk syn i stadig højere grad præger Folketingets partier.

Jeg tror, det danske samfund har betydelige muligheder i de kommende år. Ikke mindst udviklingen i Europa åbner store muligheder for at øge væksten og beskæftigelsen, og det er det, der skal til. Det ville være uklogt, hvis vi lod disse muligheder glide os af hænde; derfor skal vi fastholde den stramme økonomiske politik, og vi skal fortsætte med strukturtilpasningen af dansk økonomi. Kun derved kan vi sikre den enkelte borger størst mulig fordel på længere sigt. Vi fik unægtelig en OECD-rapport i går, som klart understøtter dette synspunkt.

For den almindelige borger, for den enkelte, kan det selvfølgelig være svært straks at overskue konsekvenserne af sådanne forandringer og selvfølgelig også af lovændringerne. Det tager en vis tid, inden man vænner sig til ændringer i de samfundsøkonomiske forhold, her ikke mindst de forhold, man skal tage stilling til, når man erhverver egen bolig.

Derfor er det uhyre vigtigt, at de professionelle rådgivere varetager denne formidlingsop-

gave på den mest effektive måde. Her tænker jeg f.eks. på pengeinstitutter, realkreditinstitutter, ejendomsmæglere, forsikringsselskaber, advokater og revisorer.

Lavinflationen er forhåbentlig kommet for at blive. Men det betyder så nok også, at tidligere tiders eksplosionsagtige himmelflugt i ejendomspriserne ikke kommer igen. I relation til situationen på boligmarkedet har jeg noteret, at formanden for Realkreditrådet har anbefalet, at vi tilstræber en tilpasning af hele økonomien, herunder også boligøkonomien, til europæisk niveau. Han mener desuden, at denne proces er nødvendig, selv om den naturligvis kan være vanskelig. Jeg synes, det er betryggende at høre sådanne realistiske vurderinger.

Der er efter regeringens opfattelse ingen tvivl om, at nogle boligejere – måske fordi rådgivningen til dem ikke var god nok – i de senere år har disponeret på et urealistisk grundlag. Mange har sikkert handlet ud fra tidligere tiders tommelfingerregler for ejendoms køb, selv om de samfundsmæssige realiteter er ændrede. Alligevel vi må se i øjnene, at der for øjeblikket er mange boligejere, som har akutte problemer. Det har de også, selv om de lavere ejendoms værdier betyder en mærkbar lempelse af ejendomsskatter og i beskatningen af lejeværdien. Denne lettelse er opgjort til ca. 700 mio. kr. i 1990 i forhold til 1988.

Men problemerne skyldes så nok i høj grad tilpasningen til situationen med den lavere inflation kombineret med en række individuelle årsager, som kan være vidt forskellige; ofte virker flere sammen. Det kan være arbejdsløshed, det kan være skilsmisse, det kan være et kraftigt indkomstfald, det kan være sygdom, eller det kan være dødsfald i familien. Når der så i en periode er lav efterspørgsel, er det svært at skifte bolig, og derfor oplever vi for øjeblikket, at antallet af tvangsauktioner er meget stort. I alt blev der gennemført 14.390 tvangsauktioner i 1989; selv om det er klart færre end i 1982, hvor der afholdtes ikke mindre end 16.651 tvangsauktioner, er det jo all for mange, og det betegner altid under en eller anden form en ulykkelig familiesituation.

Og så kommer, som jeg var inde på før, hertil, at ejendoms markedet i et vist omfang er låst fast i øjeblikket. På grund af prisfaldet og på grund af nedgangen i ejendomsomsætningen er det vanskeligt for mange familier netop nu at

[Statsministeren]

sælge uden tab. De pågældende ville i mange tilfælde gerne købe en ny bolig, men de tør ikke købe nyt, før de har solgt det gamle, og det er da nok også den klogeste måde at disponere på.

Men det medvirker jo i sig selv til at sænke efterspørgslen og prisen yderligere og dermed til at øge antallet af tvangsauktioner. Det er en ond cirkel.

En analyse, som er foretaget af AIM for Realkreditrådet, påpeger således, at det i visse situationer ligefrem opfattes som fordelagtigt eller uundgåeligt at lade huset gå på tvangsauktion frem for frivilligt at bære det direkte tab ved en hushandel.

I december i fjor beskæftigede Folketinget sig med dette triste tema, og Folketingets parti-er gennemførte tvangsauktionsloven.

Tvangsauktionstruede inden for en kvote på 5.000 boliger blev givet adgang til at udskifte 20-årige lån, realkreditlignende lån eller realkreditlån og pensionskasselån, med 30-årige annuitetslån. Men vi må se i øjnene, at denne lov ikke har haft den ventede effekt.

På grundlag af en aftale mellem regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti fremsættes derfor nu en række forslag om forbedringer. Herved afhjælpes, tror vi, de akutte problemer. En undersøgelse af tvangsauktions-ejendommene peger på, at ca. 80 pct. af dem er boliger købt gennem de allerseneste år. Det er især blandt disse ejendoms købere med 20-årige mikslån, flere kunne få problemer også i den nærmeste fremtid.

Partierne bag ejerboligforliget fremsætter derfor for det andet forslag, som vil hjælpe de folk, der er kommet i klemme, men som ønsker at blive boende. Derved modvirker vi, at denne gruppe bliver tvangsauktionstruede.

Som det tredje element fremsætter vi forslag, som vil give ejendoms markedet og ejendomsomsætningen en saltvandsindsprøjtning, og som derved tillige bidrager til at reducere kommende tvangsauktioner.

Lad mig gå lidt mere i detaljer om de tre indsatsområder.

For at forbedre mulighederne for tvangsauktionstruede foreslår vi, at tvangsauktionsloven udvides således,

- at stempel- og tinglysningsgebyrer bortfalder,
- at adgangen til at omprioritere til 30-årige annuitetslån også kommer til at omfatte an-

dre lån end realkreditlån, realkreditlignende lån og pensionskasselån,

- at kvoten på 5.000 boliger kan forhøjes, hvis der viser sig behov derfor,
 - at ansøgningsfristen forlænges til 1. oktober 1990, og
 - at allerede indgivne låneansøgninger vil blive genvurderet efter disse nye retningslinjer.
- Disse forslag vil gøre det lettere for tvangsauktionstruede familier at blive boende i boligen.

Herudover vil regeringen til efteråret fremsætte forslag om ændring af retsplejelovens regler om tvangsauktioner. Det vil indebære en hurtigere sagsbehandlingstid ved fogedretterne. Ændringen øger tillige mulighederne for at opnå en frivillig ordning med kreditorerne eller for at få ejendommene solgt bedst muligt.

Med henblik på at hjælpe dem, der er kommet i klemme, og som har købt ejerbolig de seneste år, åbnes der mulighed for ombytning af allerede optagne 20-årige mikslån med 30-årige mikslån indtil 30. juni 1991. Som jeg nævnte, er det erfaringsmæssigt lån optaget inden for de seneste år, der leder til tvangsauktionen. Ombytningsmuligheden vil gøre det lettere at blive boende, og derved forebygges fremtidige tvangsauktioner.

Med henblik på at sætte gang i ejendoms markedet stiller forligspartierne forslag om en midlertidig løbetidsforlængelse af ejerskiftelån. Disse kan herefter ydes som 30-årige mikslån indtil 1. september 1990. I forbindelse med ejerskifter i perioden frem til denne dato skal der desuden ikke betales skøde- og pantebrevstempel.

Det er regeringens forventning, at situationen på boligmarkedet vil normaliseres på baggrund dels af disse forslag, dels af det begyndende konjunkturopsving.

For at fastholde den økonomiske politik er det så tillige aftalt, at det skønnede statslige provenutab ved en normal ejendomsomsætning, ca. 300 mio. kr., modregnes ved udmøntning af finanslovaftalen for 1990. Afgiftslettelser for samme provenu, der var aftalt til iværksættelse i oktober 1990, vil således ikke blive gennemført. På den måde slækkes finanspolitikken ikke.

I det hele taget er det altså regeringens grundholdning, at vi ikke i den nuværende situation må skride til drastiske foranstaltninger,

[Statsministeren]

som forrykker den gunstige udvikling og balance i samfundsøkonomien.

Regeringen mener, at det ville være uforvarsomt at gennemføre en ganske generel lempelse af vilkårene specielt i boligsektoren uden at anvise kompenserende finansiering heraf. Det må også samtidig huskes, at en ensidig reduktion i boligbeskatningen ville vanskeliggøre tilpasningen af vores øvrige skatter og afgifter – og det er en stor opgave, vi har foran os – til EF's indre marked.

Alle disse spørgsmål om boligbeskatningen griber helt afgørende ind i den samlede samfundsøkonomi. Derfor må de indpasses – når øjeblikket er inde – i de generelle overvejelser om en skattereform nr. 2. Og så vil jeg gerne sige en ting, som er meget magtpåliggende for os: Regeringen vil i den sammenhæng lægge afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes, når der bliver tale om fremtidige ændringer af skattesystemet.

De foranstaltninger, regeringen nu fremsætter forslag til, er efter vor opfattelse et effektivt bidrag til løsningen af de akutte problemer på ejerboligområdet. Samtidig vurderer vi, at foranstaltningerne ikke forrykker den overordnede økonomiske udvikling. Derfor mener vi, at de udgør et positivt bidrag til samfundsudviklingen.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Når man har stillet en sådan forespørgsel, plejer man jo at takke for svaret; det skal jeg også gerne gøre. Men man er jo ikke forpligtet til at takke for indholdet, så det skal jeg dermed undlade at gøre.

For efter at have hørt statsministerens indlæg er jeg nødt til at konstatere, at de fem punkter, som er omhandlet i forespørgslen, ønsker statsministeren hverken at sige noget om eller gøre noget ved, når det drejer sig om lejeværdi, om grundskatter og om vedligeholdelsesfradrag.

Statsministeren henviser til en kommende skattereform, men det bliver boligejerne jo ikke meget klogere af. Et af boligejernes problemer har netop været, at man i alt for lang tid ikke har vidst, om man var købt eller solgt. Den konstatering gjorde både Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet jo også, allerede inden vi indledte forhandlinger med regeringen om den

boligpakke, vi nu er enige om, og som skal gennemføres inden sommerferien.

Men både Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti havde den opfattelse, at boligejernes økonomiske vanskeligheder var så store, at det var uacceptabelt, at Folketinget skulle tage på sommerferie, uden at man havde foretaget sig noget.

Og både Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti erkendte, at det var bedre at skaffe boligejerne en nødvendig løsning her og nu, både for dem, der var akut tvangsauktionstruet, og for dem, som var værst ramt af skattereform og kartoffelkur, og så få løst op for omsætningen og sat noget gang i boligmarkedet igen.

De tre ting er opfyldt i det forlig, som Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet har indgået sammen med regeringen, og som statsministeren lige har omtalt i sin tale.

Både Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet mente forud for forhandlingerne, at det ville være rimeligt, at man også havde Centrum-Demokraterne med, som oprindeligt var medforespørgere til denne debat, således at de fik lejlighed til at deltage i forhandlingerne, selv om de ikke tilhørte finanslovforligspartierne. Men da forliget var en kendsgerning, syntes Centrum-Demokraterne åbenbart, at det var bedre at gå ud og råbe i gaderne med en hel masse løfter, som der ikke var skygge af chance for at få opfyldt, i stedet for at koncentrere sig om at medvirke i et flertal. For det er trods alt kun flertal, som kan gennemføre lempelser og forbedringer af boligejernes økonomi. Men Centrum-Demokraterne valgte åbenbart at se stort på boligejerne og i stedet koncentrere sig om deres egen PR. Det har vi taget til efterretning, og både Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti er overbevist om, at de danske boligejere vil have størst respekt for de partier, der har koncentreret sig om at gennemføre det, der er muligt, i stedet for at gå og råbe op om det, der ikke var muligt.

Der er et gammelt ord, der siger, at politik er det muliges kunst. Dette forlig er udtryk for, hvad der var menneskeligt muligt.

Jeg tror, i hvert fald finansministeren vil bekræfte, at det var ikke menneskeligt muligt at komme længere. Både Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti havde gerne set, at forliget var blevet meget mere omfattende og meget mere fremadrettet, men vi er nødt til at konsta-

[Kirsten Jacobsen]

tere, at regeringen ikke ønskede at gå længere. Regeringen ønskede simpelt hen ikke at gøre andet end det, den blev pisket til, og det var såmænd slemt nok at komme bare så langt, som vi kom.

I gennemgangen af forliget har statsministeren allerede nævnt, at tvangsauktionsloven bliver udvidet og gjort lempeligere, således at man nu kan omlægge alle lån. En af grundene til, at den ikke har virket så godt, er jo formentlig, at man kun har kunnet omlægge kreditforeningslån.

Men jeg er nødt til at sige – og det håber jeg boligministeren vil tage til efterretning – at kreditforeningernes administration af tvangsauktionsloven har været én eneste stor modvilje. Jeg har somme tider haft indtrykket af, at man nærmest har udvist direkte chikane for at forhindre, at nogen overhovedet skulle kunne få hjælp af loven.

Jeg håber, boligministeren vil have det i baghovedet og sørge for, at de administrationsvejledninger, der sendes ud i forbindelse med den nye lov, bliver væsentlig bedre.

Vi opnår også, at man, hvis man er omfattet af tvangsauktionsloven, ikke længere skal betale afgift til staten i form af stempel. Det var synspunkter, Fremskridtspartiet allerede fremførte i december, fordi vi egentlig syntes, det var urimeligt, at staten skulle tjene penge på boligejernes økonomiske ruin. Det får vi nu rettet op på, og det er vi glade for.

Et andet element i aftalen er, at de, der er særlig hårdt ramt af skattereform og kartoffelkur, og som har fået 20-årige mikslån, nu får ret til at ombytte dem til 30-årige mikslån. Det betyder, at de får en væsentlig nedgang i deres nettohusleje, og her handler det altså om alle, som har 20-årige mikslån, og ikke bare dem, som er tvangsauktionstruede.

Under forhandlingerne prøvede Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti at slå et slag for, at også de familier, som er ramt af de meget høje kontantlån, kunne komme med. Det er folk, som har kontantlån helt op til 22 pct., og som typisk har købt eller bygget i 1979, 1980 og 1981. Det nåede vi ikke i denne omgang, men vi håber, at de saglige argumenter under udvalgsarbejdet vil føre til, at vi også får den gruppe med. Der er faktisk på grund af den høje rente familier, som betaler terminsydelser for to huse, og desforuden er der den gruppe,

som statsministeren omtalte, og som overhovedet ikke har mulighed for at sælge deres hus, selv ikke med stort tab.

Foruden hjælp til disse grupper indeholder forliget en bestemmelse om, at man skal lave nogle midlertidige ordninger her i sommer for at sætte gang i hushandlerne. Der er en midlertidig fritagelse for stempelafgift og en midlertidig adgang til at tilbyde 30-årige mikslån som ejerskiftelån i stedet for de 20-årige.

Selv om statsministerens svar i grunden ikke var et svar på den forespørgsel, vi har stillet, men kun en opregning af det forlig, vi har indgået, så er der alligevel bemærkninger, som man må notere sig – og endda med gru.

Statsministeren erkender åbent og ærligt – og det er jo egentlig modigt – at boligejernes økonomiske problemer er et bevidst resultat af regeringens politik, og statsministeren siger, at den enkelte husholdning må lære at disponere efter de nye forhold. Det sidste er jeg enig med statsministeren i, det gælder alle i samfundet; men når det handler om boligejerne, er situationen en helt anden.

De boligejere, som nu har det virkelig hårdt, er boligejere, som har handlet i god tro, i tillid til gældende lovgivning, og efter nøje gennemgang af egne budgetter har de konstateret, at deres projekt kunne holde vand. Det er de boligejere, som den borgerlige regering har drevet rovdrift på i de sidste otte år. Deres boligudgifter er steget alene i de sidste fire år med 40 pct.

Ser man på deres formueudvikling, er det jo meget værre; så ser man, at hver boligejer i Danmark i gennemsnit i de sidste fire år har mistet 240.000 kr. Det er de nøgne kendsgerninger, så voldsomme og så grove ændringer har denne regering udsat boligejerfolket for.

Selv de aller mest socialistiske forslag, som jeg har hørt i denne sal, har aldrig været så drastiske, og forudsætningen har aldrig været, at de skulle træde i kraft i løbet af natten. Selv det røde kabinet – der opfandt skældsordet ligusterfascister – regnede dog trods alt med overgangsperioder på 10-20 år. Men vi ser også resultatet, for tvangsauktionernes himmelflugt taler for sig selv, og i 1990 kommer de formentlig til at nå det samme astronomiske tal som i 1982, nemlig ca. 16.000.

Jeg mener ikke, at boligejere skal forgyldes, men der må være rimelighed i alting, og politikere er nødt til at erkende, at hvis man vil æn-

[Kirsten Jacobsen]

dre tingenes tilstand, så må der ændres for fremtiden og ikke for fortiden. Det skal være sådan, at folk ved, hvad de har at rette sig efter, og man skal ikke ustandselig lovgive med tilbagevirkende kraft.

For det er lovgivning med tilbagevirkende kraft, der er skyld i boligejernes problemer.

Det er hverken boligejernes overforbrug eller boligejernes køb af lystbåde eller Mercedes, som nogle har været modige nok til at påstå. Der er heller ikke tale om, at man nu giver los for et øget privatforbrug. Nej, der er tale om, at man nu giver boligejerne mulighed for at få dækket en lille del af det underskud, som de har levet med i mange år på grund af regeringens ustandselige indgreb.

Jeg kan da også godt som statsministeren glædes over, at der er god gænge i dansk økonomi – hvis det nu er sandt – men jeg kan ikke glæde mig over det, hvis jeg samtidig skal konstatere, at hver boligejer i Danmark har bidraget med 240.000 kr. Så her er ikke tale om at give los, her er kun tale om at give dem et nødvendigt pusterum, så de igen kan få hovedet oven vande. Det er det, politikerne skal gøre her inden sommerferien.

Og så må vi bagefter se, om man i fællesskab kan finde frem til nogle fremadrettede, langsigtede regler, således at boligejerne ved, hvad de har at rette sig efter.

Statsministeren sagde i sin tale, hvad han havde sagt i sin nytårstale i 1987, at han advarede imod, at den danske syge skulle præge den økonomiske politik. Statsministeren sagde, at vi ikke skal være for hurtige til at slappe af igen. Må jeg fortælle statsministeren, at når det handler om boligejerne, så har de ikke haft lejlighed til at slappe af i denne regerings tid. De har ikke kunnet slappe af i fem minutter.

De har brugt hele deres vågne tid på at finde udveje for at betale de terminer, som i nettokroner er blevet større og større. Det har drejet sig om at finde ud af, hvad de skulle afhænde næste gang for ikke at ryge på tvangsauktion. Jeg kan fortælle statsministeren, at både den ene bil og sølvtøjet er røget, så derfor var det i absolut sidste øjeblik, at vi fandt på disse her og nuløsninger.

Må jeg sige til sidst, at selv om Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti naturligvis er glade for, at vi har opnået at få gennemført disse forbedringer her og nu, så mener vi, at man

hurtigst muligt skal se at få lavet nogle mere langsigtede løsninger.

For at Folketinget – i hvert fald forligspartierne – kan bekræfte det, der er vedtaget, skal jeg på Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres, Kristeligt Folkepartis og Fremskridtspartiets vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

- »Folketinget bekræfter, at den aftalte bolig-løsning af 9. maj 1990 omfattende
- indsatsen imod tvangsauktioner,
- ombytning af 20-årige mikslån til 30-årige mikslån i 12 måneder,
- midlertidig løbetidsforlængelse af ejerskiftelån til 1. september 1990 og
- midlertidig fjernelse af skødestempel og pantebrevsstempel til 1. september 1990 vedtages inden udgangen af maj 1990.

Folketinget fastslår, at der må lægges afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 34).

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i debatten.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil da også gerne sige tak til statsministeren for besvarelsen af denne forespørgsel, som jeg i al beskedenhed formulerede sammen med hr. Kofod-Svendsen, da fru Kirsten Jacobsen var på ferie.

Det, CD havde forestillet sig med denne forespørgsel, var, at vi skulle tage en langsigtet debat for boligejerne. Det her drejer sig jo om boligejerne, det drejer sig i høj grad om at give boligejerne et signal om tryghed, et signal om, at såfremt de benytter sig af de forslag, der ligger fra regeringens hånd, og som CD også stemmer for, kan de blive boende i deres hus i mange år frem i tiden.

Det drejer sig også om at sikre de boligejere, som allerede har købt og er utrolig usikre på, hvad der sker ved en kommende skatteomlæg-

[Bente Juncker]

ning. Når Centrum-Demokraterne har rejst det, så har vi jo også lod og del i skattereformen. Vi mener at vide, at der er mange mennesker, der er kommet i klemme ved skattereformen. Vi får i hvert tilfælde talrige breve om det, og vi møder det på de møder, vi deltager i ude i landet. Derfor mener vi, at vi er forpligtet som parti til sammen med de partier, der har været med til at lave skattereformen, at rette op på tingene.

Herved tænker jeg bl.a. på rentefradraget.

Det er CD's holdning, at reduktionen af rentefradragsretten med cirka en tredjedel ved skattereformen har været utrolig skadelig, og boligejere og ejendomsmæglere – vi har set det i de sidste dage – går og sukker for at få en garanti fra Folketinget om, at rentefradragsretten ikke bliver ændret.

Jeg skal derfor på vegne af CD og Socialdemokratiet fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget tilslutter sig principperne i de af regeringen bebudede forslag til imødegåelse af de mange tvangsauktioner. For at skabe ro på ejerboligmarkedet og tryghed for boligejerne fastslår Tinget samtidig, at der ikke – uanset om ejerboligen omsættes eller ej – vil ske forringelser af skatteværdien af rentefradrag vedrørende fast forrentede boliglån, der er oprettet forud for en eventuel kommende skatteomlægning.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 35).

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det var en medrivende tale, fru Kirsten Jacobsen holdt, og i Det Radikale Venstre deler vi helt den opfattelse, at der faktisk er boligejere, som er i en meget ulykkelig situation og faktisk er på vej til at gå fra hus og hjem. Mit spørgsmål til fru Kirsten Jacobsen er kun, om hun mener, at det er typisk for den gruppe, vi taler om, at det er dem, der har måttet opgive den ene bil og sølvtøjet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu da formanden tilsidesatte proceduren lige før, så man kunne fremsætte dagsordensforslag i en kort bemærkning, skal jeg også tillade mig på forligspartiernes vegne at afvise det fremsatte dagsordensforslag i en kort bemærkning.

Dernæst skal jeg besvare hr. Jørgen Estrups spørgsmål ved at sige, at det i hvert fald i al væsentlighed er den gruppe, som har de højtforrentede kontantlån, der har skrevet til mig med kontante opstillinger af deres budgetter, som viser, hvor hårdt de sidder i det. Og hvis ikke hr. Jørgen Estrup har fået de mange, mange henvendelser selv, er han velkommen til at låne mine.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg kan forstå, at fru Kirsten Jacobsen er blevet universalordfører for de tre regeringspartier og Kristeligt Folkeparti og – hvis jeg fulgte fru Kirsten Jacobsens færd i salen rigtigt – uden at konferere med nogen på alles vegne kan afvise den dagsorden, som fru Bente Juncker just har stillet.

Derimod manglede jeg en begrundelse fra fru Kirsten Jacobsen for, at hun på vegne af Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet afviste den af fru Bente Juncker foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Til hr. Stavad skal jeg bare sige, at i det forlig, vi har indgået, har vi ligesom check på tingene, og vi var bekendt med ordlyden af den dagsorden, så forliget indeholdt samtidig en bestemmelse om, at uanset om Socialdemokratiet sagde $2 + 2 = 4$, så ville vi også afvise det. Vi ville stå sammen om vores egen dagsorden.

Det er almindeligt politisk spilfægteri, det er kendt vi gerne, og skal det give anledning til latter her i salen – vel, det er så vilkårene. Men det er begrundelsen.

Baadsgaard (S):

Ja, sagligheden breder sig! En tvangsauktion

[Baadsgaard]

er en ulykke for de familier, der bliver ramt, og derfor synes vi i Socialdemokratiet, at det er godt, at der nu tegner sig et flertal for at bringe antallet af tvangsauktioner ned.

Der har i debatten i den seneste tid været fremført mange grunde til det store antal tvangsauktioner. Statsministeren var inde på spørgsmålet om rådgivning. Det kunne også være kartoffelkur og skattereform, for optimistiske hushandler osv., der havde spillet ind. Dog vil jeg nok sige, at jeg tror, at man overvurderer skattereformens negative betydning, når vi tager alle reformens elementer i betragtning. Det gælder ikke mindst børnefamilierne.

Den helt overvejende grund til de mange tvangsauktioner er uden tvivl den af regeringen førte økonomiske politik. Mens udlandet har haft økonomisk vækst og fremgang, har Danmark oplevet stagnation, og på den baggrund er den eneste sikre vej til at bringe tvangsauktionstallet vedvarende ned, at der igen kommer gang i økonomien i Danmark.

Men uanset årsagen til de mange tvangsauktioner mener vi i Socialdemokratiet, at der må gøres en indsats for at bringe antallet ned nu. Den holdning kom allerede til udtryk sidste forår, da Socialdemokratiet fremsatte et beslutningsforslag, som vi fik vedtaget, og som førte frem til tvangsauktionsloven, som i øvrigt blev vedtaget i fuld enighed i Folketinget.

Selv om regeringen har været modstræbende i denne sag – og det kan man vist roligt sige, når man ser bort fra de mange store ord og tomme løfter – så er vi i Socialdemokratiet godt tilfreds med, at der nu tegner sig det flertal, der kan ændre tvangsauktionsloven, som jo bl.a. efter det oplyste ikke omfatter så mange som forudsat.

Socialdemokratiet blev jo ikke inviteret til at deltage i forhandlinger om tvangsauktionsloven eller sagen i øvrigt, men ikke desto mindre er vi tilfreds med, at de forslag, som Socialdemokratiet har fremført, i stort omfang indgår i det forlig, regeringen har indgået. Derfor kan vi også i princippet støtte forliget, men vi må selvfølgelig se de egentlige lovforslag, inden vi tager endelig stilling til dem i den form, de nu kommer til at foreligge i.

Det er som sagt godt, der bliver grebet ind nu for at sætte tvangsauktionstallet ned. Det er også godt, at de store ord og tomme løfter, som vi har hørt den seneste tid, anført af gruppeformanden i Det Konservative Folkeparti, frem-

trædende medlemmer i Venstre og boligministeren, nu forhåbentlig forstummer. En hel stribe har brugt tiden det sidste halve år og især den sidste måned til at fremsætte store løfter om afskaffelse af lejeværdien. Nu vil disse røster forhåbentlig forstumme, for afskaffelse af lejeværdien ville være økonomisk uansvarlig, fordelingsmæssigt uacceptabel i forhold til lejerne og helt forkert i forhold til kravene til en kommende skatteomlægning.

Derfor er det tilfredsstillende – og vi må håbe, at det står helt klart for finansministerens partifæller og også for Venstres medlemmer – at der ikke bliver nogen bukser af det skind.

Socialdemokratiet har hele tiden været imod at give skattelettelser i milliardklassen til samtlige husejere. Det er dog trods alt kun en lille del af dem – om end det er alvorligt nok – der er i klemme. Når man hører fru Kirsten Jacobsens tale, kunne man jo tro, at det var over halvdelen af befolkningen, der var i nød, og jeg sad da og tænkte på mine egne forhold, hvis jeg så også skulle have stukket 10.000 kr. ekstra ned i lommen, efter at jeg nu igennem 20-25 år har nydt godt af stort rentefradrag, inflationsgevinst osv. Vi synes, det ville være urimeligt, hvis man ville bruge så mange mia. kr. på det.

Som sagt støtter vi principperne i forliget. Vi tror, det vil kunne nedbringe tvangsauktionsantallet væsentligt, men vi vil ikke foregøgle nogen, at alle problemer vil blive løst med disse forslag.

Det er efter vores vurdering godt, at det er midlertidige ordninger, der foreslås. Herved undgår vi forhåbentlig, at lettelserne omsættes i voldsomme prisstigninger. Den afgiftsfrie sommer for så vidt angår stempelafgift er jo direkte et socialdemokratisk forslag, og det vil givet øge omsætningen på markedet. Det er i sig selv positivt.

Den fulde effekt heraf vil vi imidlertid kun få, hvis et bredt flertal i Folketinget fastslår, at der ikke i en eventuelt kommende skattereform vil ske forringelser af skatteværdien af rentefradraget af fast forrentede, eksisterende boliglån, sådan som det er udtrykt i dagsordenen. Vi forsøgte allerede sidste sommer at få en sådan erklæring – CD og Socialdemokraterne udsendte i fællesskab en pressemeddelelse om det – men det vandt ikke bred tilslutning. Jeg tror, at hvis vi havde kunnet få en bred tilkendegivelse på det tidspunkt, så ville mange af de tvangsauk-

[Baadsgaard]

tioner, vi har set i den forløbne tid, kunne have været undgået.

Når Socialdemokratiet ikke har villet deltage med løfter om store skattelettelser til husejerne, er det bl.a. for at sikre en rimelig fordelingsmæssig balance i forhold til lejerne.

Vi skal jo ikke glemme, at der er 800.000, der bor til leje i dette land. Det er næsten lykkedes de borgerlige partier at fremstille forholdet mellem ejerboligen og den almennyttige bolig, som om der vælttes milliarder ind i den almennyttige sektor, mens husejerne nærmest flås, men hvis man vil gøre sig den ulejlighed at sætte sig ind i sagen, vil man opdage, at ejerboligen modtager større støtte end den almennyttige bolig.

Statsministeren nævnte, at lejerne også har haft stigning i huslejen, og det er korrekt. Det forholder sig endda sådan, at huslejen i lejeboligen er steget mere end boligudgifterne i ejerboligen. Derfor er det urimeligt at føre den hetz mod den almennyttige boligform, som visse partier gør. Vi kunne ønske os samme forståelse og imødekommenhed, når det gælder problemerne for de dårligst stillede i lejeboliger og for lejeboligsektoren i almindelighed.

Det er for dårligt, at de partier, der har strøet om sig med – godt nok tomme – løfter om, at de var villige til at ofre milliarder til husejerne, samtidig har været indstillet på at spare 125 mio. kr. ved at beskære pensionisternes og børnefamiliernes boligstøtte.

Så spørger jeg: Hvor er sammenhængen hene, og hvor er anstændigheden? Socialdemokratiet vil gerne være med til at løse de akutte problemer for boligere, der er kommet i klemme, men vi vil fortsat forlange, at det sker på en rimelig måde. Vi mener, der skal være plads til både ejerbolig og lejebolig. Vi vil ikke løse problemerne i ejerboligsektoren på bekostning af lejeboligernes vilkår. Der skal være balance i tingene.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Hr. Baadsgaard citerede fru Kirsten Jacobsen for, at det, der var behov for, var generelle lettelser på boligområdet, og så gjorde hr. Baadsgaard opmærksom på, at det kunne give det problem, at personer som hr. Baadsgaard og andre, der ikke er direkte tvangsauktionstruet, på den måde måske ligefrem kunne tjene penge på de lempelser, der kommer.

Det skal da ingen hemmelighed være, at med den boligpakke, der blev skruet sammen sidste onsdag aften, vil der være eksempler på, at folk, der ikke er tvangsauktionstruet, folk, der ikke står med den ene fod i en tvangsauktion, sagtens kan deltage. De kan omlægge deres lån, de kan få stempelafgiftsfrihed osv., uden at de er berettiget til det.

Vi gjorde faktisk et meget stort og meget ihærdigt arbejde for at finde ud af, om det var muligt at filtrere de familier fra, som det ikke er mest påkrævet at hjælpe, men det var ikke muligt. Uanset hvilke kriterier man opstiller, vil der stadig væk være mulighed for, at der er nogle, som kan tjene på det her. Og når hr. Baadsgaard fremhæver, at det var Socialdemokratiet, der formulerede forslaget om en stempelafgiftsfri sommer, så går jeg ud fra, at hr. Baadsgaard også selv er klar over, at netop stempelafgiftsfritagelsen vil omfatte alle, også dem, der måske ikke er de allermost trængende.

Men millimeterretfærdigheden har vi forsøgt så mange år her i Danmark, og ligegyldig hvor mange lovparagraffer vi roder os ind i, så skaber det altid en hel masse ekstra problemer.

Derfor kan vi lige så godt være åbne og erkende, at de lempelser, der sker nu, gælder alle.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendensen (KRF):

Jeg har et spørgsmål til hr. Baadsgaard vedrørende lejeværdien. Jeg vil gerne høre: Er Socialdemokratiet slet ikke parat til at se på lejeværdien, heller ikke f.eks. for en efterlønsmodtager, som ikke kan fortsætte med at bo i sit hus? Er man heller ikke her parat til i en kommende skattereform overhovedet at vurdere lejeværdien? Jeg vil gerne, at Socialdemokratiet mere præcist siger, om man totalt afviser, eller om man er parat til også at anlægge en social vurdering.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil i forlængelse af det, hr. Kofod-Svendensen spurgte om, spørge: Nu stipulerer man, at der er noget, der hedder lejeværdi af egen bolig. Der er aldrig givet nogen begrundelse for det. Begrebet opretholdes, uden at man kan give nogen som helst begrundelse for det, men man opretholder det altså. Vil hr. Baadsgaard og So-

[Erhard Jakobsen]

cialdemokratiet ikke erkende, at når man skal beregne en skattepligtig indkomst, så plejer man at trække alle de udgifter fra, som er nødvendige for at få indkomsten? Så må man vel også erkende, at ejendomsskatter er en nødvendig forudsætning for, at man kan blive siddende på ejendommen.

Derfor foreslår vi, ejendomsskatterne bliver fradragsberettiget igen.

Man må vel også erkende, at en vedligeholdelse langt ud over 2.000 kr. om året er nødvendig, for at ejendommen ikke skal forfalde. Derfor har vi foreslået 15.000 kr. som fradrag for dokumenterede udgifter. Man ville samtidig rette et kanonslag mod det sorte arbejde.

Dette er ikke at tage noget fra lejerne.

Dér vil jeg lige korrigere hr. Baadsgaard. Det er forkert at stille ejere og lejere op imod hinanden. Mange boligselskaber rundt i landet har haft store vanskeligheder med stigende husleje. Hvorfor? Fordi grundværdierne steg og steg og grundskatterne steg og steg. Jeg ved f.eks., at i Helsingør var der store problemer.

Det er ikke et spørgsmål om ejer og lejer.

Man må ikke glemme, at parcelhusejerne er hovedparten af skatteyderne. Slipper de det ene sted, så kommer de alligevel til at betale det andet sted. Det er ikke et spørgsmål om skattelettelse, men det er et spørgsmål om at betale skat ud fra et rimeligt kriterium, ikke at man betaler mere, jo dyrere man bor, men at man betaler i forhold til sin indkomst og i forhold til sit forbrug, altså sin evne til at betale.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg skal sige til hr. Behnke, at mine bemærkninger om afgrænsningsproblemerne bliver misforstået. Jeg talte om lejeværdien, og i den forbindelse fandt jeg, at de mange milliarder, man fra de borgerlige partier, der har udtalt sig om at lette lejeværdibeskatningen, på den måde ville pumpe ud, var overflødige i forhold til en stor gruppe af parcelhusejerne.

Vi har i vores plan Gang i 90'erne beskrevet, hvordan vi forestiller os disse problemer håndteret fremover.

Jeg synes, hr. Kofod-Svendsen mangler at give et svar på spørgsmålet: Hvem skal betale?

Jeg er enig med hr. Erhard Jakobsen i, at vi ikke skal sætte ejere og lejere op mod hinanden og føre krig dér, det mener jeg også lå i mine

første bemærkninger, men hvis man vil give en skattelettelse på 10-12 mia. kr., er der altså nogle, der skal betale den, og derfor siger vi, at det bliver der andre i dette samfund der kommer til enten i form af, at de må tåle nogle besparelser, eller også i form af, at de må betale øget skat.

Hvad angår lejeværdien, henholder jeg mig til finansministerens svar, hvori det tydeligt blev tilkendegivet, at lejeværdibeskatningens afskaffelse ikke var aktuel politik. Hvis der engang blev råd til det, skulle det i hvert fald komme efter skattelettelser både på personskatteområdet og på afgiftsområdet, og derfor mener jeg, at det ligger langt ude i fremtiden.

Men jeg er helt enig i, at vi ikke skal sætte lejere og ejere op mod hinanden. Vi skal have plads til begge dele i dette samfund, men det, jeg har oplevet i den forløbne vinter, er, at nogle har forsøgt at lægge lejeboligen for had og give det udseende af, at den var subsidieret ud over alle grænser.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg er meget glad for hr. Kofod-Svendsens nye interesse for efterlønsmodtagere og deres muligheder for at blive boende i deres eget hus. Jeg mindes, at Socialdemokratiet havde fremsat et forslag, hvori vi foreslog, at også efterlønsmodtagere i lighed med pensionisterne efter eget valg skulle have mulighed for at indfryse ejendomsskatterne, og det afviste bl.a. Kristeligt Folkeparti.

Jeg kan se, at hr. Kofod-Svendsen ser undrende ud, så vi kan gentage det i fællesskab og så være med til at løse et af de problemer, som hr. Kofod-Svendsen nævner.

Jeg vil godt complimentere statsministeren for svaret, for statsministeren har ret i, at de, der vil alting på én gang, når overhovedet ingenting. Hvis man forsøger at løse alle problemer i vores skattesystem, får vi et skattesystem som det, vi har i dag, hvor ingen kan finde ud af noget som helst, og hvor tingene er så komplicerede, at man slet ikke hjælper dem, man tror man gavner.

Til spørgsmålet om, hvorvidt Socialdemokratiet overhovedet kan bevæges, hvad angår lejeværdien, kan bemærkes, at ingen siger, at lejeværdien har lige nøjagtig det rigtige udseende i dag, og at man har fundet de vises sten for så vidt angår lejeværdien, men vi ser ingen mu-

[Stavad]

lighed for med den økonomiske situation, vi har, og de tvungne omstillinger i vores skattesystem og vores afgiftssystem, vi står over for, at levere et provenu til det formål.

Hvis vi mener noget med, at vi vil have lavere trækprocenter – og det mener vi i Socialdemokratiet – kan vi altså ikke samtidig indsnævre skattegrundlaget, og det er faktisk det, jeg hørte hr. Kofod-Svendsen lagde op til.

Det er ikke muligt i virkelighedens verden.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg er enig i, at man kun kan bruge pengene én gang, men mit spørgsmål gik på, om Socialdemokratiet var parat til at ændre noget ved lejeværdien i en skattereform. Jeg har ikke sagt, at den totalt skulle afskaffes her og nu, men jeg har stillet det spørgsmål, om man er parat til at vurdere lejeværdien, og jeg forstod på både hr. Baadsgaard og hr. Stavad, at Socialdemokratiet nu var blevet fleksibelt, og det synes jeg er en god begyndelse.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Al den snak om, at folk, der ejer en bolig, er blevet forgyldt! Det er i hvert tilfælde mange år siden, og det er ikke i perioden efter 1981, hvor jeg har været i Folketinget.

De, der har købt hus omkring 1979 og derefter, er utrolig dårligt stillet, og der er absolut ingen ejerbegunstigelse i det. De, der ikke tror på det, kan slå op på side 156 i skatteministerens redegørelse for 1990, hvor der står, at de skærpede økonomiske vilkår gennem 1980'erne og den aktuelle situation for mange boligejere med prisfald og tvangsauktioner er yderligere en understregning af, at der ikke er tale om en ejerbegunstigelse.

Gammelgaard (KF):

Vi vil gerne takke statsministeren for svaret på forespørgslen om husejernes problemer, især fordi svaret byggede på den kendsgerning, at et flertal her i salen har indgået forlig om en række foranstaltninger, der vil hjælpe titusinder af betrængte boligejere og sætte gang i ejendomshandelen.

Den konservative folketingsgruppe hilser dette forlig og regeringens lovforslag med stor

glæde. Vi gør det især, fordi vi principielt mener, at alle, der vil og kan, skal have mulighed for at eje deres egen bolig.

Det mål kommer i allerhøjeste grad i fare, når antallet af tvangsauktioner og boliger, der ikke kan sælges, stiger så meget, som det har været tilfældet i den seneste tid. De usolgte huse og lejligheder ligger som en dyne over hele ejendomsmarkedet. Samtidig ser man flere og flere familier komme økonomisk galt af sted, og det forskrækker dem, der skal købe eller bygge egen bolig. Der skal gribes ind nu, og det bliver der.

Inden udgangen af denne måned har Folketinget vedtaget en række love, der kan hjælpe boligejerne og ejendomsmarkedet. Vi lægger stor vægt på, at ikke alene de, der allermost er i klemme – 5.000 eller lidt flere – får en hjælpende hånd, men også på, at mange andre boligejere i øjeblikket har store problemer. Det ville være alt for samvittighedsløst, hvis vi blot lod disse mennesker sejle deres egen sø. Det er både økonomisk og menneskeligt en rigtig betragtning, at samfundet må gribe ind, og det sker ikke mindst med de 30-årige mikslån, men også den midlertidige fjernelse af stempelafgiften vil sætte gang i boligmarkedet i de kommende måneder.

Vi har før peget på, hvor urimelige de store udgifter ved ejerskifte kan virke i en lavkonjunktur på boligmarkedet. Statsfinansielt er der ikke råd til en varig afskaffelse, men jeg er sikker på, at den midlertidige ordning vil virke så godt, at det også senere bliver langt lettere at sælge ejendomme. Nu bliver der ryddet op i de mange usolgte boliger, og det er netop, hvad der har været brug for. De 30-årige mikslån ved tvangsauktion og ved ejerskifte vil også hjælpe mange.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på forslagene enkeltheder, men jeg vil gerne hilse med tilfredshed, at finansieringen af de 300 mio. kr. i direkte statskassetab er i orden. Det har betydet meget for os.

Vi er også tilfreds med, at forligspartierne allerede ved forligets indgåelse den 9. maj enedes om, at Folketingets flertal i dag skulle vedtage en principerklæring om de mange forslags vedtagelse. Derved fjernes boligejernes og købernes usikkerhed allerede nu.

Forespørgslen drejer sig også om nogle mere langsigtede elementer i boligpolitikken. De in-

[Gammelgaard]

teresserer mit parti overordentlig meget, netop fordi vi som nævnt har det synspunkt, at alle, der kan og vil, skal have mulighed for at eje deres egen bolig. Her spiller også den samfundsøkonomiske situation en stor rolle. En god samfundsøkonomi inspirerer i høj grad de boligsøgende til at anskaffe sig egen bolig, mens en dårlig samfundsøkonomi afskrækker mange fra at købe eller bygge. Det må vi også have for øje i boligpolitikken.

I Det Konservative Folkeparti har vi den opfattelse, at f.eks. spørgsmålet om lejeværdibeskatningen, som vi ønsker nedsat, skal tages op i forbindelse med en kommende skattereform.

Megen usikkerhed kan fjernes med de lovforslag, vi drøfter i dag, men det står tilbage, at befolkningen må have en fast tro på, at den ikke om føje år skal møde en skattereform, der gør det vanskeligere at have egen bolig. Det er endnu en vigtig del af boliglovgivningen. Derfor er det særdeles tilfredsstillende, at statsministeren i dag har erklæret, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke må forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet. Denne garanti tager ikke mindst sigte på en kommende skattereform.

Vi er tilfreds med, at der er udsigt til, at en motiveret dagsorden herom kan blive vedtaget i Folketinget, og vi synes, at alle skulle tilslutte sig denne garanti.

Derimod må vi afvise det forslag om motiveret dagsorden, som fru Bente Juncker har fremsat på vegne af CD og Socialdemokratiet. Vi mener, at en gennemførelse af de tanker, der står heri, vil medføre forvridninger og urimeligheder på boligmarkedet. Der er ingen tvivl om, at gennemfører man de synspunkter, der står deri, vil der ske en meget stærk nybelåning af vore ejerboliger; man vil belåne til op over skorstenen. Jeg ved slet ikke, om man kan overskue, hvor store og mange nye lån der bliver tale om, hvis man går ind på det princip, der fastslås i den motiverede dagsorden.

Et andet uheldigt element er, at hvis man vedtager Socialdemokratiets og CD's dagsordensforslag, vil vi komme til at opleve, at ens huse vil blive solgt til vidt forskellige priser afhængig af belåning. Det, der er problemet, er, at man for at skabe ro på ejerboligmarkedet fastslår, at der ikke, uanset om ejerboligen omsættes, vil ske en forringelse af skatteværdien af rentefradrag vedrørende fast forrentede bolig-

lån, der er oprettet forud for en eventuelt kommende skatteomlægning. Det vil medføre en stor forskel i huspriserne, selv om der er tale om ens huse; prisen vil være ganske afhængig af belåningen.

Så kunne jeg også spørge: Er det ikke sådan, at det dagsordensforslag, fru Bente Juncker har fremsat, i virkeligheden forhindrer lavere skattesatser? Der står, at der ikke må ske forringelser af skatteværdien af rentefradrag vedrørende fast forrentede boliglån. Jamen det vil ske, hvis vi nedsætter skattesatserne.

Af disse grunde og på grund af de forvridninger og urimeligheder, det medfører, må vi afvise Socialdemokratiets og CD's forslag om motiveret dagsorden. Vi opfordrer til, at man støtter den garanti, der ligger i det dagsordensforslag, som er blevet fremsat af fru Kirsten Jacobsen på forligspartiernes vegne.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg kan forstå, at hr. Gammelgaard ikke har gjort sig ulejlighed med at læse det socialdemokratiske forslag nr. B 16, for så ville hr. Gammelgaard kunne se, hvordan man endda kan nedsætte skattesatserne og trækprocenterne ganske drastisk, uden at det behøver at gå ud over de fast forrentede boliglån.

Når hr. Gammelgaard mener, at det er et argument, at to ens huse vil blive handlet til forskellige priser, må det være udtryk for ukendskab til det boligmarked, vi har i dag.

Hvis hr. Gammelgaard har to huse, der ligger ved siden af hinanden, og som er nøjagtig ens, og det ene hus er prioriteret, mens renten lå på 18-20 pct., og det andet er prioriteret med en rente på 10 pct., vil hr. Gammelgaard også få vidt forskellige priser, bl.a. som følge af forskellige skatteregler for de to slags lån.

Derfor er der ikke noget nyt under solen og ikke på det punkt nogen argumenter imod CD's og Socialdemokratiets forslag.

Jeg forstod, at hr. Gammelgaard i modsætning til statsministeren også havde et punkt med, der hed, at lejeværdibeskatningen skal nedsættes i forbindelse med en kommende skattereform. Der fremgik faktisk det modsatte af det, som jeg lyttede mig til i statsministerens besvarelse af forespørgslen, for statsministeren sagde, at det var der netop ikke råd til, hvis vi skulle klare de omlægninger, som vi af en ræk-

[Stavad]

ke andre årsager skal foretage af både indkomstskattesystemet og afgiftssystemet.

Det bringer mig i hvert fald til at stille det spørgsmål til hr. Gammelgaard, hvad det er for noget nyt, der er sket, siden regeringen sidste år fremlagde »Planen« eller »Økonomisk Reform«, eller hvad barnet nu hedder. Derfor vil jeg godt høre, hvad det er, der er sket. Står regeringen ikke længere ved de planer, tanker og udspil, man dér kom med?

I forbindelse med det af hr. Gammelgaard sammen med andre fremsatte dagsordensforslag vil jeg også gerne spørge, om kravet om, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes, er opfyldt i regeringens »Plan« eller »Økonomisk Reform«? Er det den enkelte, det handler om, eller er det boligejerne under ét? For så kan der være meget stor forskel på, hvem der taber, og hvem der vinder.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Jeg fæstede mig ved, at den konservative ordfører, hr. Gammelgaard, i sit ordførerskab gjorde meget ud af, at det, det handlede om, var at fjerne den usikkerhed, der har hersket på boligmarkedet. I den sidste måneds tid har bl.a. hr. Gammelgaard kraftigt deltaget i den offentlige debat om boligejernes situation, kunne jeg forstå på indlægget, men nu er det først i tilfælde af en kommende skattereform, at der skal ses på lejeværdien.

Føler hr. Gammelgaard ikke et medansvar for en del af den usikkerhed, der er skabt på boligmarkedet med de vedholdende rygter og udtalelser om, at lejeværdien og andre boligskatte burde nedsættes? Er det ikke netop sådan, at den slags udtalelser faktisk gør boligejerne en bjørnetjeneste, når der ikke er politisk hold i dem?

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg har et par spørgsmål til hr. Gammelgaard. Hr. Gammelgaard var i dag inde på lejeværdien, og i B.T. den 16. april udtrykte hr. Gammelgaard sig meget præcist, for der stod, at man inden 1992 – og det må betyde i løbet af 1991 – skulle have en bolig- og skattereform, hvori man både fjernede lejeværdien af egen bolig og gennemførte fradrag for ejendoms-

skatter. Jeg vil gerne høre, om hr. Gammelgaard her talte på regeringens vegne, eller hvor mange mandater der står bag dette meget ambitiøse mål. For det bliver mange milliarder kroner, som skal skaffes i løbet af 1991. Jeg vil gerne høre hr. Gammelgaard redegøre for, hvor vi får disse overordentlig mange milliarder fra, som skal bruges.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg synes, hr. Gammelgaards tale indeholdt både en god og en dårlig nyhed, og jeg synes ikke, man skal skælde så meget ud på hr. Gammelgaard.

Den gode nyhed var, at hr. Gammelgaard sagde – med forbehold for det helt ordrette citat – at boligejernes og købernes usikkerhed fjernes nu. Det vil jeg gerne takke hr. Gammelgaard for, for det har vi trængt til længe. Jeg kunne selvfølgelig godt tænke mig at vide, hvad hr. Gammelgaard egentlig bygger det på. Vi synes også udmærket om de forslag, der nu kommer frem, men at man skulle fjerne usikkerheden på boligmarkedet med dem, tror vi ikke meget på, men vi ser frem til hr. Gammelgaards forklaring. Det var den gode nyhed.

Den dårlige nyhed var, at hr. Gammelgaard desværre også løb fra det udsagn ca. 40 sekunder længere henne i talen, for da mente hr. Gammelgaard alligevel ikke, at denne usikkerhed blev fjernet nu, men sagde, at der var behov for nogle langsigtede foranstaltninger, for at usikkerheden skulle fjernes.

Jeg vil også godt i forlængelse af hr. Stavads spørgsmål spørge: Kunne hr. Gammelgaard ikke være så sød at komme herop og forklare, hvad det er, der står i den dagsorden? Hvad betyder det, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes? Er det præcis det samme som det, der skete ved skattereformen, nemlig at man lattede for en stor gruppe og derved strammede til for parcelhusejerne? Det er de virkninger, vi nu skulle have afbødet. Er det den succes, man vil gentage? For så vil jeg anbefale hr. Gammelgaard at fortolke dagsordenen anderledes.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Hr. Gammelgaard kommenterede det af fru

[Baadsgaard]

Kirsten Jacobsen fremsatte dagsordensforslag og bad selvfølgelig Folketinget om at støtte det.

Jeg vil gerne spørge hr. Gammelgaard, om han mener, det ville være rimeligt endsige forsvarligt at stemme for en dagsorden, som indeholder elementer, som vi ikke kender i nærmere enkeltheder.

Jeg gav i mit første indlæg udtryk for, at vi kunne tilslutte os de principper, der lå i forliget, men at vi selvfølgelig forbeholdt os vores stilling, hvad angik de endelige lovforslag, fordi vi ikke kendte dem. Vi kender kun forliget i en meget kort form, og der er nogle uklårheder, som det vil være vanskeligt at tage stilling til. Mener hr. Gammelgaard, det ville være rimeligt at bede Folketinget om at tage stilling til disse punkter med de oplysninger, Folketinget er i besiddelse af på indeværende tidspunkt?

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Hr. Stavod og de mange spørgere vil jeg henvise til de besvarelser, der er givet vedrørende disse emner i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Her har der netop været en meget omfattende drøftelse af virkningerne af det socialdemokratiske forslag, som indgik i den socialdemokratiske plan sidste efterår. Jeg vil gerne henvise til svarene specielt på spørgsmål nr. 48 og nr. 50. Her belyser Økonomiministeriet klart de problemer, der er ved Socialdemokratiets forslag, og det er dem, jeg også har peget på i dag.

Jeg vil sige til hr. Behnke, at jeg ikke mener, der er skabt usikkerhed om boligmarkedet, i og med at vi har rejst debatten om ejerboligen, at der i dag vedtages en erklæring, som følges op af en lovgivning til løsning af de kortsigtede problemer, at der i dag vedtages en erklæring af Folketinget, der fastslår, at der må lægges afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet, og at man ved, at ved en kommende skattereform bliver det og ikke forringelser resultatet.

Jeg skal sige til fru Mimi Jakobsen, at jeg ikke mener, der er tvivl om, hvad den motiverede dagsorden indeholder. Den siger nøjagtigt det, der står, nemlig »at der må lægges afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet.« Det vil sige, at boligejernes usikkerhed fjernes nu.

Endelig skal jeg til hr. Kofod-Svendsen gentage det, jeg sagde før, at det nu engang er Det Konservative Folkepartis program, at der må ske en reduktion af lejeværdibeskatningen, og det ønske vil vi selvfølgelig anmelde ved kommende drøftelser om en skattereform.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hr. Gammelgaard ved lige så vel som jeg, at besvarelserne i Det Politisk-Økonomiske Udvalg under ingen omstændigheder dokumenterer, at det dagsordensforslag, som fru Bente Juncker og Socialdemokratiet har fremsat, ikke er en absolut god, holdbar og sober løsning med en masse positive virkninger både på samfundsøkonomien og på den enkelte families økonomi.

Vi fik ikke noget svar fra hr. Gammelgaard på det centrale i det spørgsmål, jeg stillede.

Vi er nødt til at vide, hvad det er for en dagsorden, vi tager stilling til, og hr. Baadsgaard har gjort opmærksom på, at de såkaldte pinde ikke siger meget.

Hvis vi nu holder os til den sidste erklæring i dagsordenen, er det, vi taler om, så den enkelte familie, den enkelte boligejer, eller kan vi lige så vel ende i en situation, hvor den ene halvdel af boligejerne får en forringelse af deres økonomi med 10.000 kr. og den anden halvdel af boligejerne får en forbedring på 10.000 kr.? Summen vil være, at boligejerne som gruppe har uændret økonomi.

Værdien i det forslag, som CD og Socialdemokratiet har stillet, er, at den enkelte familie kan sætte sig ned og regne på sin egen økonomi.

Betyder det tilsagn, hr. Gammelgaard har givet, at det, der ligger i den dagsorden, som hr. Gammelgaard er medforslagsstiller til, er, at den enkelte familie får en garanti, eller er det boligejerne som gruppe? Altså, skal min nabo måske have fordele og jeg ulemper eller omvendt? Det synes jeg er det helt centrale spørgsmål at få besvaret af hr. Gammelgaard.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne købe hr. Gammelgaards forklaring om, at der står, hvad der står i dagsordenen. Det accepterer jeg blankt; hr. Gammel-

[Mimi Jakobsen]

gaard har naturligvis indlysende ret i det synspunkt.

Men for at få skabt ro på boligmarkedet kræves altså, at der er mennesker, der forstår, hvad der står i denne dagsorden. Jeg forstår det ikke. Så kan hr. Gammelgaard sige, jeg er den eneste i landet, der ikke forstår, hvad der står. Men så forklar mig det, hvis alle andre har forstået det. Hr. Stavad er også dum; han har heller ikke forstået det.

Forklar os det. Hvad betyder det, at boligejernes – at der står, hvad der står, er jeg enig i – samlede skattemæssige situation ikke forringes? Hvad betyder det dog?

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Hr. Gammelgaard sagde, at det nu engang var De Konservatives program, at lejeværdien skal afskaffes.

Jeg vil gerne spørge hr. Gammelgaard, og hvis ikke hr. Gammelgaard vil svare på det, må vi bede statsministeren om det: Er det også regeringens program?

Så til mit foregående spørgsmål, som jeg ikke fik noget svar på: Mener hr. Gammelgaard, det vil være rimeligt at stemme eller i det hele taget forholde sig til denne dagsorden, der er så konkret uden at have detaljerne med, for det er halvsjovt et lovforslag, uden at vi kender enkelthederne? Vi ved ikke noget om ikrafttrædelsesdato, og vi kender ikke noget til mange andre enkeltheder. Vil det efter hr. Gammelgaards opfattelse være rimeligt at forholde sig til sådanne punkter, og vil vi efter hr. Gammelgaards opfattelse, hvis vi stemmer for denne dagsorden, være bundet til også at stemme for de lovforslag, som vi ikke kender andet til end de principper, som vi har forholdt os til, men forbeholdt os, hvad angår de mere tekniske enkeltheder?

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg må gentage mit spørgsmål til hr. Gammelgaard, da det svar, jeg fik, var meget kortfattet: Da det er Det Konservative Folkepartis politik at fjerne lejeværdien i den kommende skattereform og inden 1992, vil jeg gerne høre, hvor har man tænkt at finde pengene? Der er altså 8 mia. kr. til lejeværdi, og der er yderligere

udgifter til at gennemføre fradragsret for ejendomsskatter. Vil hr. Gammelgaard ikke bare antyde, hvorfra man vil skaffe de mange penge?

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Det er Det Konservative Folkepartis program, at der skal ske en reduktion af lejeværdibeskatningen, og jeg har så helt naturligt i dag fremført, at den konservative gruppe ønsker at anmelde dette ønske på det tidspunkt, hvor der skal føres nye forhandlinger om en skattereform. Det er naturligvis ethvert partis gode ret at gøre det, og det skal så indgå i de samlede reformdrøftelser.

Hvad angår besvarelsen fra Økonomiministeriet af de spørgsmål, der blev stillet i Politisk-Økonomisk Udvalg, henviser jeg ganske hr. Stavad til at læse – bare for at tage det som et eksempel – at virkningen af Socialdemokratiets forslag vil være, at ens huse vil blive solgt til vidt forskellige priser afhængigt af belåningen. Af svaret vil man også kunne se de øvrige problemer, som jeg allerede har nævnt, ved det socialdemokratiske forslag.

Til fru Mimi Jakobsen vil jeg sige, at det afgørende vedrørende forslaget om motiveret dagsorden er, at man medtager indkomstskattens virkning for den enkelte boligejer.

Det vil sige, at boligejerens samlede skattemæssige situation – f.eks. når der i forbindelse med en skattereform sker en nedsættelse af marginalskatten – ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg kan da i hvert fald starte med at konstatere, at hr. Gammelgaard nu har skabt total usikkerhed om, hvad den fremtidige situation vil være for boligejerne i forhold til den sikkerhed, han startede med at udbasunere.

Det må vi så tage til efterretning, hr. Gammelgaard, at Det Konservative Folkeparti ikke har noget ønske om sammen med os andre at få skabt den tryghed på boligmarkedet, som er alfa og omega for, at vi kommer ud af den situation, vi er i.

Vi synes, det er positivt, at regeringen kommer med en række forslag, som kan være med

[Stavad]

til at drive boligmarkedet i gang. Men hvis det er sådan, at der ikke er tryghed på boligmarkedet, risikerer vi, at det hele falder sammen som et korthus igen, når vi når frem til 1. september, og at den virkning, vi bør få af denne periode, får vi ikke.

Derudover vil jeg så konstatere, at Det Konservative Folkeparti har et program, hvoraf det fremgår, at man ønsker lettelser i lejeværdibeskatningen. Jeg kan også konstatere, at Det Konservative Folkeparti tilsyneladende ikke længere står bag de udspil, som regeringen kom med sidste år. Der var ingen lettelser i lejeværdibeskatningen, og derfor er vi totalt uvidende om, hvilke former for omlægninger og reformer på skatteområdet Det Konservative Folkeparti står for.

Jeg håber, inden denne debat er afsluttet, at vi kan få et svar fra statsministeren eller finansministeren om, hvad der egentlig er regeringens prioritering i forhold til lejeværdien, for vi kan ikke både indsnævre skattegrundlaget og nedsætte procenterne samtidig.

Det var et af de punkter, jeg hidtil har troet vi var enige om, og jeg håber, at statsministeren eller finansministeren, inden debatten er slut, vil bekræfte, at det er i hvert fald en fælles mål-sætning, vi fortsat har.

Formanden:

Jeg håber, at vi snart kan vende tilbage til ordførerrækken igen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg forstår udmærket formanden, men jeg finder det absolut nødvendigt at fastholde sidste del af hr. Gammelgaards sidste korte bemærkninger, hvor det som svar på spørgsmålet om garantien over for boligejerne blev sagt, at man måtte indregne indkomstskattens størrelse.

Det er lige, hvad vi frygtede, at det er sådan, det skulle læses, og nu har den konservative gruppeformand altså bekræftet det.

Det vil sige, at man i givet fald – dagsordenen fra regeringen & co. gør det absolut muligt – vil nedsætte indkomstskatterne og til gengæld lade boligejerne betale deres del deraf med en nedsættelse af rentefradraget, hvorimod jeg selv, der bor i lejet bolig, må få den samme lettelse i min indkomstskat. Jeg går ikke ud fra,

der kan laves forskellig indkomstskat for folk, der bor i egen bolig og i lejet bolig. Ergo får jeg det samme, men jeg skal ikke medfinansiere det gennem en nedsættelse af det rentefradrag, som jeg ikke har.

Det var nøjagtig, hvad hr. Gammelgaard sagde. Han nævnte som eneste balancepunkt over for dagsordenens tekst indkomstskatterne. Det var, hvad der blev nævnt, og dér har vi dagsordenen og hele sigtet klædt af til skindet.

Formanden:

Hr. Gammelgaard en kort bemærkning mod slutningen af bygen.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Til hr. Stavad kun den ene bemærkning, at jeg forstod hr. Stavads bemærkninger tidligere i debatten således, at Socialdemokratiet ikke afviste at drøfte lejeværdi i forbindelse med en kommende skattereform.

Jeg vil i øvrigt til hr. Arne Melchior sige, at det afgørende for den enkelte boligejer er, at vedkommendes samlede skattemæssige situation ikke forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet. Det er det, den enkelte er interesseret i og går op i, og det synes jeg er det afgørende.

Formanden:

En kort bemærkning til hr. Stavad. Det bliver den sidste i denne runde.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Så bliver jeg nødt til at sige til hr. Gammelgaard, at det, jeg sagde, var, at vi selvfølgelig aldrig afviser at snakke om noget som helst. Hvis det er sådan, at vi kan finde en bedre måde at få den lejeværdi ind på, som vi får i dag, lad os så snakke om det – men vi har ikke nogen penge med hjemmefra til den operation. Det var faktisk det modsatte, hr. Gammelgaard sagde.

Formanden:

Så vender vi os til ordførerrækken.

Holger K. Nielsen (SF):

Lad det være sagt med det samme, at vi i SF erkender, at der er visse boligejere, der har øko-

[Holger K. Nielsen]

nomiske problemer. Men bemærk, at jeg siger visse. Det er helt ved siden af og en fordrejning af debatten at skære alle boligejere over én kam, for sandheden er, at boligejerne er stillet meget forskelligt. I forlængelse af Ølgaardudvalgets rapport er i de senere år udtrykket boliglotteri kommet ind i debatten, og her tænkes normalt på lejeboligsektoren.

Men sandheden er, at boliglotteriet er større på ejerboligområdet. Der er en kolossal forskel på, om man har købt hus i f.eks. 1970'erne eller i de senere år. Der er således nogle meget store generationsbestemte spændinger på ejerboligmarkedet, hvor de, der er i klemme, groft sagt kan rubiceres i to grupper: De, der købte hus i højrenteperioden i starten af 1980'erne, og de, der har købt hus til en pris i de senere år, der så at sige ikke har nået at tilpasse sig skattereformen og den lavere inflation. Ikke mindst den sidstnævnte gruppe er i klemme. Her er tale om mennesker, som i mange tilfælde er yngre familier, som har små børn og er belastet af store udgifter til daginstitutioner osv. Dem vil vi godt være med til at hjælpe.

Omvendt sidder de, der købte hus i 1960'erne og starten af 1970'erne, ganske godt i det. De blev hjulpet af inflationen og sidder for de flestes vedkommende i en god bolig til en overordentlig rimelig husleje. Mange er på trods af prisfald i de senere år stadig væk i stand til at tjene på det, når de sælger deres hus.

Der er tidligere under debatten her henvist til forskellige skattepolitiske redegørelser osv. Jeg vil henvise til den virkelige verden.

Den virkelige verden er i de senere år beskrevet af dagbladet B.T., som har kørt en større artikelserie – eller kampagne, om man vil – om det, man så smagfuldt har kaldt massakren på boligejerne. Søndag den 22. april 1990 er der nogle eksempler fra den virkelige verden på, hvad det vil sige at være en massakreret boligejer. Der nævnes f.eks. en person, der hedder hr. Lars Peter Gammelgaard. Han bor Paludan Müllersvej i Århus. Hr. Lars Peter Gammelgaard købte sit hus i 1975 for 575.000 kr.

Det fremgår, at han har en gæld i huset på 100.000 kr., og at huset i dag er vurderet til 900.000 kr. Det vil sige, at hvis denne massakrede boligejer i dag er i stand til at sælge sit hus til vurderingen, er han faktisk i stand til at tjene 325.000 kr. på det pågældende hus alene i værdistigninger. Kan man sige, at han er så dårligt stillet?

Der er også en anden massakreret boligejer, der hedder hr. Flemming Kofod-Svendsen. Han bor Kajerødgade i Birkerød. Denne boligejer købte sit hus i 1977 for 950.000 kr. Det fremgår, at det i mellemtiden har været vurderet til 1,5 mio. kr., men at det i dag er vurderet til 1,35 mio. kr. Huset er ganske vist faldet i værdi, det er da rigtigt nok, men stadig væk er denne massakrerede boligejer sandelig i stand til at hente omkring 400.000 kr. i fortjeneste, hvis han sælger sit hus til vurderingen.

Det er slet ikke rimeligt at skære alle ejerboligerne over én kam. Der er adskillige, som sidder forholdsvis billigt i det, og som er i stand til at tjene på det, når de sælger deres huse. Ville det ikke være rimeligt, om disse veletablerede boligejere, som jeg har nævnt et par eksempler på her, bidrog til at hjælpe de boligejere, som er i klemme, f.eks. igennem en kapitalvindingsbeskatning af de fortjenester, de får ud af det? Måske ved en større differentiering af lejeværdien? Der er flere muligheder, f.eks. værdistigningsafgift.

Der er flere muligheder, som vi er villige til at drøfte, men vi vil meget gerne have ind i debatten, om det ikke ville være rimeligt at diskutere det, vi har kaldt solidarisk omfordeling blandt boligejerne, hvor de, der sidder ganske godt i det, medvirkede til at lette forholdene for dem, der er i klemme.

Vi har intet imod, at folk ejer deres egen bolig – det er bestemt en boligform, som har fordele – men vi har noget imod, at man kan tjene på at eje en bolig. Det er der altså fortsat mange der gør. Vi står ikke for en politik, hvor folk bliver jaget fra hus og hjem, men vi vil ikke være med til at udstede garantier for, at man ikke i fremtiden vil ramme fast ejendom beskatningsmæssigt.

Det er efter vores opfattelse helt usagligt at give en sådan generel garanti for, at boligejernes økonomiske forhold ikke forringes – også med EF-udviklingen in mente. En sådan garanti tager slet ikke højde for, at der, som jeg har nævnt, er enorm forskel på boligejernes faktiske situation.

Vi afviser totalt en nedsættelse af lejeværdien. Hvis den metode skal bruges til at lette forholdene for de boligejere, som er i klemme, som det har været fremme, vil det være danmarkshistoriens hidtil dyreste redningsaktion, i og med, at det er de veletablerede boligejere,

[Holger K. Nielsen]

der forholdsvis får størst gavn af den. Det er derfor dybt hyklerisk, når der er partier her i Folketinget, der med henblik på at ville hjælpe de unge boligejere, der er i klemme, foreslår, at man enten afskaffer eller nedsætter lejeværdien. Det er i første række de veletablerede boligejere, der har fordel af en sådan nedsættelse, i og med at det er lejeværdien, der forholdsvis betyder mest for disse veletablerede boligejeres boligudgift.

Det er for os også vigtigt at se ejerboligområdet i sammenhæng med den generelle boligpolitik, og det har det unægtelig knebet lidt med, f.eks. i forholdet mellem ejere og lejere.

Der er i dag refereret et par undersøgelser fra henholdsvis Lejernes Landsorganisation og Kreditforeningen Danmark i Berlingske Tiden, og af dem fremgår det faktisk, at lejerne har haft en værre situation, end mange boligejere har haft.

Vi mener stadig væk, at der er grund til at hjælpe mange af de boligejere, der er i klemme, for det er en menneskelig katastrofe for dem, der går på tvangsauktion, og der er mange, der sidder meget hårdt i det. Men vi vil ikke se det uden sammenhæng med den situation, der er for lejerne. Igen må jeg sige, at det er dybt hykleri, når der er regeringspolitikere, der med den ene hånd vil gå ud og lette forholdene gennem afskaffelse af lejeværdien for ejerboligerne, et forslag, der ville koste milliarder af kroner, samtidig med at man foreslår, at huslejerne skal stige, og samtidig med at man foreslår nedskæringer i boligydelse, boligsikring osv. Den sammenhæng har vi meget svært ved at se, og vi kan ikke betragte det som andet end dybt hykleri.

Vi synes også, at man burde diskutere, om det i længden er holdbart at køre den meget skarpe opdeling mellem ejerboliger og lejeboliger. Det er vigtigt at se boligpolitikken i sammenhæng med at skabe større mobilitet på hele boligmarkedet og en – kan man sige – mere samfundsøkonomisk forsvarlig allokering af de ressourcer, vi har i samfundet.

I den sammenhæng slår det jo én, at man så at sige har et paradoksproblem på boligmarkedet.

På den ene side kan vi se en masse tomme huse, som enten er gået på tvangsauktion, eller som står lige foran at gå på tvangsauktion, og som ikke kan blive solgt, samtidig med at alle almennyttige boligselskaber kan berette om, at

boligkøen til lejeboligsektoren vokser og vokser. Det forekommer ikke særlig hensigtsmæssigt, at man har dette paradoks. Vi vil endnu en gang – som vi har gjort det tidligere – slå et slag for, om det ikke ville være en god idé at diskutere muligheden for at omdanne nogle af de tomme huse til almennyttige lejeboliger, måske også give tilbud til en person, der er i økonomiske vanskeligheder, om – og før vedkommende går på tvangsauktion – at huset bliver omdannet til en almennyttig lejebolig. Alternativet er i mange tilfælde, at vedkommende må flytte til et nyt almennyttigt byggeri. Samfundsøkonomisk, menneskeligt og socialt er det langt mere fordelagtigt, at den pågældende kan blive boende i sit hus som en almennyttig bolig.

Jeg kan se, at min taletid er opbrugt, så jeg har ikke fået tid til at sige noget om SF's holdning til de to dagsordener. Men hvis én ville spørge mig, har jeg måske mulighed for at sige det gennem en kort bemærkning.

Mejdahl (V):

Nu er dette jo ingen generel boligpolitisk debat – det kunne det ellers godt give udseende af, når vi lytter til SF's ordfører – men derimod en debat om boligejernes situation.

Foranlediget af, at alt for mange boligejere havde så store vanskeligheder med økonomien, at de blev truet af tvangsauktion, vedtog et enigt Folketing før jul 1989 en lov for tvangsauktionstruede boligejere. Det var et lovinitiativ, som vi i Venstre ikke var de varmeste fortalere for – det indrømmer jeg gerne. Det var ikke, fordi vi ikke kunne se nødvendigheden af et sådant initiativ, men snarere fordi vi klart kunne se vanskelighederne ved at gøre noget, der ville hjælpe betrængte boligejere uden at skabe uligheder og misundelse.

Vi kunne dengang allerede høre spørgsmålene: Hvorfor kan naboen få, der har gjort sådan og sådan? Hvorfor kan jeg ikke selv få, selv om jeg har gjort dit og dat? De spørgsmål vil vi såmænd møde igen i dag, men forhåbentlig i mindre omfang.

Det viste sig med al uønskelig tydelighed, at der blev vanskeligheder med den lov, og at alt for få kunne hjælpes over hurdlén.

Sideløbende steg antallet af kundgjorte tvangsauktioner mod forventning. I efteråret, da vi havde debat om boligministerens boligpolitiske redegørelse, var der i allerhøjeste grad

[Vejdahl]

en formodning om, at antallet af tvangsauktioner havde toppet, men sådan gik det ikke. Vi har i statsministerens svar i dag hørt tallene for 1989 sammenlignet med 1982.

Antallet er foruroligende tæt på tvangsauktionstallet fra de første par år i 1980'erne. Det er i sig selv et faresignal, og sammen med det kan vi nu se, at flyttemønsteret ændrer sig og ejendomsomsætningen går ned. Det er svært at sælge sin bolig. Der bliver også bygget færre ejerboliger både forholdsmæssigt og reelt, end der gjorde tidligere.

Når vi sammenvejer disse ting, vækker de bekymring i Venstre. Det bekymrer os, fordi det giver de enkelte familier vanskeligheder, og det bekymrer os, fordi det forrykker balancen på boligmarkedet. Valgfriheden er ikke længere så reel, som vi kunne ønske os.

Årsagerne er mange. Det er der lavet undersøgelser om. Analyseinstituttet AIM havde i december 1989 lavet en undersøgelse for Realkreditrådet, der bl.a. siger, at over halvdelen af de adspurgte mente, at de var blevet dårligt vejledt af deres rådgivere. Altså er en for dårlig rådgivning en hovedårsag til miseren, hvis vi skal tage undersøgelsen for pålydende. Hvis det er rigtigt, ligger der en stor opgave og venter på dem, der rådgiver huskøbere.

Der er også boligejere, som har disponeret for dristigt, og her kan jeg høre, at jeg også er enig med statsministeren. Det var en sådan bemærkning, der var kildematerialet til det avis-citat, som fru Kirsten Jacobsen kunne slå mig i hovedet med her fra talerstolen først i debatten.

En anden hovedårsag er utvivlsomt den kraftige nedgang i inflationen, men denne nedgang har jo været regeringens målsætning, fordi høj-inflationen, som vi har oplevet til fulde, havde andre mindst lige så negative virkninger.

Derfor må signalet utvetydigt være, at danskerne må indstille sig på et samfund med lavere inflation, og jo før man tager bestik af den situation, jo lettere bliver overgangen.

Ikke mindst disse ting i forening er baggrunden for den boligaftale, som blev indgået i sidste uge mellem regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti.

Jeg kan på Venstres vegne helhjertet støtte aftalen og selvfølgelig også den dagsorden, som vi er medforlagsstillere til. Justeringerne og forbedringen af tvangsauktionsloven tror vi bevirker, at vi når op på tallet 5.000 og måske også

højere. Nu gælder det om at få fortalt de boligejere, der har fået afslag, at de skal prøve igen.

Tilsagnet om, at justitsministeren til efteråret kommer med et lovforslag, som skal smidiggøre tvangsauktionsproceduren, hilser vi med tilfredshed. Den mulighed, der gives for at ombytte allerede optagne 20-årige mikslån med 30-årige mikslån i løbet af næste årti, er en stor operation på kapitalmarkedet. For den enkelte boligejer vil det kunne give en lavere terminsydelse, og måske er det det, der skal til for at kunne blive boende. Men også her har de fleste brug for en kvalificeret individuel rådgivning. Den er der for øvrigt mange der er i stand til at give.

Den midlertidige forlængelse af ejerskiftelån fra 20 til 30 år og fritagelsen for stempelafgifter frem til den 1. september i år er det element i aftalen, som koster penge, men som også er det, som sætter gang i ejendomsomsætningen. De foreløbige meldinger tyder allerede på, at signalet giver nyt mod på ejendomsmarkedet, og så er hensigten nået. Der er i forliget skaffet finansiel dækning for beløbet, og det er vi naturligvis tilfredse med.

De allerfleste familier i Danmark er på en eller anden måde på godt og ondt berørt af den boligpolitik, som føres. Mange familier vil blive mere eller mindre berørt af den aftale, som er indgået mellem regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti, og af den følgelovgivning, som i de nærmeste dage skal behandles i Folketinget, og som forhåbentlig kan samle bred tilslutning.

Jeg håber i hvert fald på loyal og aktiv medvirken fra forligspartierne, selv om fru Kirsten Jacobsen anslog en lidt aggressiv tone i sin tale herfra. Det glæder mig også, at Socialdemokratiet tilslutter sig principperne i aftalen. Det er vort håb i Venstre, at denne aftale vil befordre en tiltrængt normalisering på boligmarkedet. Det er i bund og grund en nødløsning. Det understreges af de tidsfrister, som er sat for de enkelte aktioners gennemførelse, men nødløsninger kan jo i allerhøjeste grad have deres berettigelse som f.eks. i dette tilfælde.

I Venstre synes vi, at ejerboligen – parcelhuset – er en god boligform. Spurgte vi den brede befolkning, hvad den synes, vel at mærke hvis valgmuligheden er reel, ville langt størsteparten være enig med os. Også af den grund er det vigtigt, at der i fremtiden kan skabes flertal for

[Mejdahl]

en politik, som holder omkostningerne og ikke mindst renten nede, så vi kan få del i konjunkturopsvinget.

For os er det vigtigt, at der i den boligtilvækst, der bliver fremover, er en stor andel ejerboliger, fordi det er en attraktiv og god boligform. Derfor lægger vi overordentlig stor vægt på, at vi ved eventuelle fremtidige omlægninger af skattesystemet, boligbeskatningen og belåningsforholdene sikrer, at vi ikke forringer boligejernes muligheder for at blive boende i ejerboligen, og ligeledes sikrer, at der er nogle, der tør bygge nye ejerboliger.

Denne sikkerhed vil Venstre gerne være med til at arbejde for. Jeg skal for god ordens skyld, og for at der ikke skal herske tvivl om vor holdning, sige, at Venstre stemmer naturligvis imod dagsordenen fra CD og Socialdemokratiet. Vi afviser den med den begrundelse, at den vil være for bureaukratisk at administrere, og den vil fremme en adfærd, som vi ikke bakker op, nemlig hamstring af lån.

Vi mener, at vor dagsorden siger det, der er at sige, og det skal siges.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Jeg kan forstå på hr. Mejdahl, at han ser den fælles dagsorden fra CD og Socialdemokratiet som en dagsorden, som ville, hvis den blev vedtaget, virkelig betyde noget. Den ville kunne administreres.

Det samme kan man ikke sige om den sidste del af den dagsorden, som hr. Mejdahl er medforslagsstiller til. I den ligger ikke nogen administration, for de sidste linier af den dagsorden er, hvad man vist må kunne tillade sig at kalde en luftboble, idet vi stort set ikke på dette tidspunkt, hverken her i salen eller uden for salen, kan vide, hvad den indeholder.

Følgelig vil man heller ikke være ansvarlig over for en administration af en vedtagelse. Så har vi fået slået det fast.

Så vil jeg gerne spørge hr. Mejdahl, om han er enig med hr. Gammelgaards udlægning af, hvad disse sidste tågede linier så egentlig står for.

Er hr. Mejdahl enig i, at man skal se på en eventuel sænkning af marginals-katten som det, der skal betale for en eventuel sænkning af rentefradraget? Hvis hr. Mejdahl siger ja, vil jeg gerne spørge, om han så ikke mener, at det sig-

nal, man sender her fra Folketinget, hvis den dagsorden, som regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti har stillet, bliver vedtaget, er: Hvis du tjener mange penge, betaler en høj marginals-kat, så gå bare ud og køb, for så får du skattelettelse. Selv om vi så laver nogle ændringer på rentefradraget, har de mere end nok at betale med. Men til en anden gruppe af befolkningen, familier med to almindelige indtægter, er signalet: Du har ikke ret mange marginals-katter at blive lettet for, så du skal holde dig hjemme, når der skal handles hus.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg hæftede mig ved en bemærkning fra hr. Mejdahl, der gik ud på, at der skulle skabes muligheder for, at der igen kunne bygges parcelhuse, og det ønske kan man da godt have.

Men jeg vil gerne spørge hr. Mejdahl, hvordan det i øvrigt stemmer med regeringens politik om, at nu er vi faktisk ved at nå en mætning på boligmarkedet. Der er ikke behov for flere boliger. Det var det ene.

Så sagde hr. Mejdahl om den dagsorden, Centrum-Demokraterne og Socialdemokratiet har stillet, at den kunne han ikke støtte. Det må man jo acceptere. Man kan have sine grunde for det, men hr. Mejdahls begrundelse var, at den ville virke for bureaukratisk. Den begrundelse synes jeg slet ikke jeg kan finde nogen fornuft i.

Derfor vil jeg gerne bede hr. Mejdahl om at uddybe, hvori det bureaukratiske ligger i at administrere de forhold, der ville være en følge af den socialdemokratiske og Centrum-Demokraternes dagsorden.

(Kort bemærkning).

Mejdahl (V):

Fru Pia Gjellerup karakteriserede den dagsorden, som vi er medforslagsstillere til, som en luftboble og kom med nogle spørgsmål om, hvordan det sidste afsnit i dagsordenen skulle forstås. Fru Pia Gjellerup var inde i en udredning af et spørgsmål om marginals-katter osv. Det skal jeg holde mig fra. Det skal jeg af den simple grund, at jeg har ikke forstand nok på det til, at jeg kan gå ind i en kvalificeret debat om principperne i det. Så det er helt ærligt.

[Mejdahl]

Min udlægning af dagsordenen, at de boligejere, som i øvrigt opfører sig fornuftigt, ikke disponerer for dristigt, altså disponerer, ligesom folk i almindelighed disponerer, vil vi også for fremtiden søge at sikre, sådan at de, som jeg sagde i min ordførertale, kan blive boende i huset og også få mulighed for at købe og handle fremover; vi vil altså tage de hensyn, som vi med rette kan tage.

I anledning af hr. Baadsgaards spørgsmål om, hvordan parcelhusbyggeriet harmonerede med synspunkterne om mætningen af boligmarkedet, vil jeg gentage det, jeg sagde før, nemlig at vi gerne vil sikre, at en så stor del som muligt af det byggeri, vi skal have i fremtiden, kan være parcelhuse, og så har jeg ikke sat tal på, for jeg erkender, at det ikke bliver i det omfang, vi har været vidne til tidligere, men alligevel ser vi gerne, at en forholdsmæssig stor andel er parcelhuse eller ejerboliger.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg må sige til fru Pia Gjellerup, at det er en forkert udlægning, hun giver af det, jeg sagde. En nedsættelse af marginalskatten skal ikke betale en forringet skattemæssig stilling for boligejerne. Det er jo netop her i denne dagsorden fastslået, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke skal forringes ved fremtidige ændringer af skattesystemet. Det er altså en forkert udlægning, fru Pia Gjellerup gav af mine udtalelser.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Efter at hr. Gammelgaard nu har været nede at øve sig på at skrive, hvad han ville sige, kan jeg konstatere, at selv den lille bitte garanti, der var, da vi før talte med hr. Gammelgaard efter hr. Gammelgaards ordførertale, nu også er væk.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Det afgørende er, at boligejerne ikke skal udsættes for en skattemæssig diskriminering. Der må ikke ske det, at boligejerne, fordi de er boligejere, bliver skattemæssigt dårligere stillet. Det er det, der står i dagsordenen.

Behnke (FP):

Det er bestemt ingen spøg at være boligejer i Danmark: Lige fra man køber boligen, og til man frivilligt eller tvungent afhænder den igen, er skattefar en ivrig deltager i boligøkonomien. Både stempelmærker og tinglysningsafgifter skal betales, før man kan købe boligen. Jyllands-Posten havde en opgørelse den 18. januar, hvoraf det fremgik, at f.eks. en handel med et hus til 850.000 kr. betød, at staten havde en indtægt på 60.000 kr. Der var også eksempler, hvor man kommer helt op på at betale 160.000 kr. i afgifter til staten ved en handel.

Et hav af bureaukrati og indviklede regler gør, at familien oven i det er nødt til at have ekspertrådgivning ved handelen, altså igen en mere eller mindre offentligt bestemt udgift.

Når så dagligdagen og freden sænker sig over det nye hjem, vil en strid strøm af ejendomsskatter og lejeværdi af egen bolig, energifgifter, miljøafgifter, reducerede standardfradrag, og hvad det danske Folketing ellers har fundet på af byrder, melde sig i brevsprækken i form af girokort, der skal betales.

Ønsker man så på et eller andet tidspunkt at sælge sit hus igen, vil en ny strøm af skatter og afgifter løbe boligejeren i møde. Det er i sandhed blevet et skatteafpresningsobjekt at have bolig i dette land.

Og som om de eksisterende skatter og afgifter ikke var nok, blev boligejerne igen ramt ved skattereformen og senere ved kartoffelafgiften. Den reducerede rentefradragsret og kartoffelafgiftens særskat på renteudgifter fik mange familieøkonomier til at vakle; tusinder måtte rent faktisk gå på tvangsauktion.

I dag kan vi selvfølgelig glæde os over, at kartoffelkurens renteaftgift er væk, men sårene er der endnu, og skattereformen udhuler fortsat familieøkonomien.

Et så væsentligt gode som vores bolig tåler ikke at blive udsat for så kraftige øksehug fra det politiske liv. Resultatet er da også blevet, at tvangsauktioner i tusindvis har ødelagt både økonomien i familierne og familiernes sammenhold i det hele taget, og så har det minsandten også skadet den samlede samfundsøkonomi.

Når Fremskridtspartiet så kraftigt er gået på barrikaderne i denne debat, har det derfor et dobbelt hensyn: at det er skidt både for samfundet og for den enkelte boligejer med de

[Behnke]

mange tvangsauktioner og dårligt stillede boligejere.

Vi har ganske vist her i landet opnået et værdifuldt gode, nemlig at vores boligstandard er blevet meget høj. Vi har mange parceller af høj kvalitet, og vi har dermed en god platform for vores tilværelse. Vi kan selvfølgelig miste vores job, vi kan blive ramt af sygdom og død, vi kan blive udsat for skilsmisse og miste vores børn, alt sammen ulykkelige hændelser på livets barske vej, men mister familien sit hjem, rammes familien dybt i sit fundament.

Derfor medvirkede vi sidste sommer til at vedtage et beslutningsforslag til afhjælpning af tvangsauktionsuhæret, vi medvirkede til lovvedtagelsen i december 1989, og vi har kæmpet hårdt for det forlig, som blev indgået onsdag aften.

Det har ikke været en ensom kamp, mange andre partier her i Tinget har også haft forståelse for boligejernes situation. Der er faktisk kun ét sted, hvor man indtil onsdag aften har været temmelig afvisende, og det er i regeringen.

Så meget mere paradoksalt virker det da også, når man ser, med hvilken iver enkeltmedlemmer i regeringspartierne har søgt at promovere sig selv på gyldne løfter om lempelser af denne og hin karakter. Det er ren og skær popolitikk, når man gang på gang ser avisindlæg fra specielt konservative folketingsmedlemmer, der uanset regeringens og statsministerens udtalelser ufortrødent afgiver tomme løfter.

Vi synes derfor, det er meget nyttigt, at vi med den debat, vi har i dag, kan få skilt færene fra bukkene, kan få afklaret, hvad der er fup, og hvad der er fakta.

Mest udtalte har visionerne været, når det gjaldt spørgsmålet om boligejernes skatteforhold. Der skal heller ikke herske den mindste tvivl om, at Fremskridtspartiet melder sig først, når det bliver muligt at lave skattelovsændringer – vel at mærke skattelovsændringer til det bedre. Men desværre har regeringen bundet sig til Socialdemokratiet med en skattereform, der gør de fleste boligskatteforhold til skattereformstof, og så bremses alle de gode initiativer af varetøret.

Jeg kan derfor kun opfordre de mange Konservative, Venstrefolk og Radikale, der har formuleret ønsker til skatteændringer, til, at de bruger deres kræfter på at få opløst skattereformen og ikke på dagdrømmerier i avisplanterne.

Fremskridtspartiet har en klart formuleret ønskeseddel til, hvordan der skal laves konkurrenceforbedrende, EF-saglige, fornuftige og ikke mindst skattestryksnedsættende skatteændringer. Men den prioriterede liste må og skal kunne fraviges, for EF-harmoniseringerne tvinger alle partier til daglig at revidere deres skattepolitik.

Vi melder os som dem, der er rede til at gøre noget. Desværre er det sådan her i landet, at langt de fleste er mest opsatte på ikke at gøre noget. Men de udfordringer, som EF-samarbejdet vil give os i de kommende år, kan ikke andet end at påbyde os at foretage grundlæggende ændringer i vores skattesystem.

I de sidste mange år har regeringen, OECD, EF, vismændene, Nationalbanken, økonomer og politikere af alle slags ikke været spor i tvivl om, at vores skattetryk er alt, alt for højt. Det eneste, vi mangler, er noget handling, og hvis ikke regeringen selv kan tage initiativet, må partier uden for regeringen tage initiativet, præcis som vi har gjort det i denne sag, hvor det drejer sig om at få lempet på boligejerområdet.

Det forlig, som vi indgik onsdag aften, er ikke løsningen på alle problemerne – det bilder vi os bestemt ikke ind. Boligpakken er et løft til boligmarkedet, således at nogle flaskehalse kan blive udvidet, nogle tvangsauktioner undgået og økonomien for den enkelte boligejer bedret, i hvert fald bare en lille smule. Derved undgår vi, at flere uforskyldt bringes i vanskeligheder, fordi de ikke kan sælge deres ellers salgbare hus.

Såvel fru Kirsten Jacobsen som statsministeren har været inde på forligets enkelte punkter. Lad mig derfor i denne forbindelse kun nævne, at vi hellere havde set, at der blev givet en ret til at omlægge til 30-årige annuitetslån, præcis som formuleret af Realkreditrådet.

Vi blev mødt med det argument, som statsministeren også brugte, nemlig at vi lever i et lavinflationssamfund. Det, der er afgørende for os, når vi skal vurdere annuitetslån kontra mikslån, er imidlertid ikke kun, hvor høj inflationen er i samfundet, men også, hvordan vores livsindkomst er fordelt. Og det er en kendt sag, at det er i de år, hvor familien etablerer sig med børn og hus og bil, og hvad der ellers er af udgifter, der er det største pres på familieøkonomien, hvorimod den samlede familieøkonomi lettes, når man kommer lidt længere hen i livs-

[Behnke]

forløbet – børnene flytter fra hjemmet osv. – og derfor er der stadig væk sagligt belæg for anvendelse af annuitetslån.

Det ønske blev ikke opfyldt, men dermed være ikke sagt, at vi ikke er tilfredse med det, vi nåede, for 30-årige mikslån er bedre end 20-årige mikslån.

Så er der spørgsmålet om den stempelfri sommer. Der er mange, der har spurgt: Hvad sker der efter 1. september? Og hvorfor kun til 1. september? Der skal ikke herske nogen tvivl om, at en af de faktorer, der indgik i vores overvejelser, da man skulle afgrænse tidsrummet for, hvor længe den stempelafgiftsfri periode skulle løbe, er, at danskere, som de er flest, reagerer på den måde, at de, hvis de får et helt års afgiftsfrihed, læner sig tilbage i stolen og siger: Nå, et helt år! Jamen så er der jo god tid til at se på tingene.

Vi ønsker, at der tages hul på problemerne nu, og derfor er det nødvendigt, at vi fastsætter den tidsafgrænsning. Det er det selvfølgelig også af hensyn til statens finanser.

Det havde ellers været flot, hvis boligpakken havde haft plads til et par afsnit, der generelt og langsigtet kunne gøre livet som boligejer mindre utilfredsstillende, men det må vi se på siden hen. Et enkelt ønske, vi stadig væk har, og som vi håber vi kan få på som et ekstra punkt, er, at de mennesker, der har de specielt højt forrentede lån fra det treår, der ligger omkring 1980, med de højtforrentede kontantlån, også bliver omfattet af dette forlig.

Regeringen taler ofte om den forøgede opsparing – det gjorde statsministeren også i sin tale, og OECD gør det samme i sin seneste Danmarks-rapport – og det står efter vores mening i en skrigende kontrast til, at boligejerne ifølge Politiken har tabt 240.000 kr. over de sidste fire år – en udregning, som Jyske Bank står bag. Det hjælper bestemt ikke på opsparingslysten, at en fejlslagen politik her fra Christiansborg på den måde ødelægger den fornuftige opsparing, som boliginvesteringer rent faktisk repræsenterer. Hvis man skal have folk til at spare mere op, skal de også kunne se, at det skal kunne betale sig.

Vi er selvfølgelig tilfredse med, at der sent onsdag aften blev indgået forlig med regeringen om en boligpakke. Det forekommer imidlertid lidt underligt, at regeringen skulle slæbes faktisk hver eneste millimeter. Vi har svært ved

at forstå, hvorfor regeringen var så nølende, hvorfor man ikke var mere indstillet på, at det skulle lykkes.

Jeg håber derfor, at de kræfter, der nu bliver udfoldet i løbet af sommeren, kan overbevise regeringen om, at vi til efteråret må have fat i de mere grundlæggende spørgsmål; vi må se på en egentlig reduktion af det samlede skattetryk. Det er der brug for, det trænger danskerne til – ikke mindst inden indgangen til EF's indre marked.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg har lige en kommentar og et spørgsmål til hr. Behnke. Det var helt rørende at høre hr. Behnke fortælle, hvordan vi nu skulle tilpasse os EF-skattepolitikken herhjemme. Det lød meget fint, men min kommentar dertil er, om vi så også har set en smagsprøve på det under de nu førte boligforhandlinger, for så vidt jeg ved, er de 300 mio. kr. taget fra grænsehandelen.

I den sammenhæng vil jeg gerne spørge, om forliget egentlig står ved magt, for i Børsen fra i dag siger hr. Behnke, at man vil prøve at ændre forliget for husejere, der har købt i begyndelsen af 1980'erne. Det skal ikke medføre utilfredshed i CD, hvis man vil gøre det; vi stemmer gerne for det.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

De bemærkninger, jeg gjorde her, og som Fremskridtspartiet har gjort tidligere om EF-harmoniseringerne, hænger sammen med de ting, vi foretager i dag, på den måde, at der jo for hr. og fru Jensen eller hr. og fru Danmark ikke er meget ved det, at de har udsigt til at kunne købe lidt billigere parfume, hvis deres hus samtidig går på tvangsauktion. Så det er et simpelt spørgsmål om prioritering, og i øjeblikket må vi altså erkende, at der er mere brug for at hjælpe boligejerne end for at gennemføre lemper for nogle grænsehandelsprodukter.

Det, jeg sagde, var, at nødvendighedens love i løbet af de kommende år vil tvinge os til at omlægge vort samlede skatte- og afgiftssystem i forhold til EF. Dette boligforlig har ikke noget som helst med det at gøre; det har noget at gøre med at afhjælpe en øjeblikkeligt opstået situation.

[Behnke]

Det, fru Bente Juncker citerer fra dagens avis, er korrekt, og det er også fuldt i overensstemmelse med, hvad jeg sagde herfra, nemlig at vi ønsker at forbedre forliget i forhold til den gruppe, der har købt i treåret omkring 1980. Et sådant ønske om at forbedre forliget kan ethvert forligsparti selvfølgelig have.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg havde selvfølgelig regnet med at få det svar fra hr. Behnke, men det er jo et meget rørende svar, og det var også en meget rørende tale, hr. Behnke holdt om boligsituationen som sådan. Men hr. Behnke ved også, at jeg under forhandlingerne har stillet forslag om at stille andre penge end grænsehandelspengene til rådighed for, at man kunne genindføre fradragsretten for ejendomsskatter – ikke i år, heller ikke til næste år, men måske i 1992. Men da det forslag var på bordet, var Fremskridtspartiet ikke at finde.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Fremskridtspartiet er jo medforslagsstiller til dagsordensforslag nr. D 34, og nu, da vi har fået flere udlægninger af, hvordan sidste del af dagsordenen skal forstås, vil jeg gerne spørge hr. Behnke, hvordan han forstår det, når der står »boligejernes samlede skattemæssige situation«. Er det en sikkerhed for, at alle boligejere vil være fritaget for at blive berørt i en kommende skattereform, eller skal det opfattes under ét, eller hvordan vil hr. Behnke udlægge det?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Til fru Bente Juncker. Jeg er udmærket klar over, hvilke tanker der blev fremført fra CD under forhandlingerne, men det er lidt svært for mig at tage stilling til, for de penge, fru Bente Juncker i den forbindelse omtaler, har vi ikke nogen andel i. Vi er ikke med i skattereformforliget, ligesom vi ikke er med i mange andre ting. Men vi er med i finansloven for 1990, og det, der træder i kraft nu, når disse lovforslag bliver vedtaget, er noget, der tærer på statens finanser, nemlig ca. 300 mio. kr. i år. Hvis vi skal kunne være med til det, skal der også findes fi-

nansiering for det, og det er derfor, vi har prioriteret og valgt at hente pengene dertil fra grænsehandelspuljen.

Hr. Baadsgaard vil gerne have fortolket det sidste afsnit i dagsordenen. Når jeg i min ordførelse gjorde meget ud af at forklare, at både Fremskridtspartiet og faktisk alle Folketingets partier er tvunget til i de kommende år løbende at revidere skattepolitikken i forhold til det, der sker i EF, så mente jeg det faktisk. Og hvordan den passus, der er som sidste afsnit i dagsordenen, bliver udmøntet i de kommende år, ved hverken jeg eller hr. Baadsgaard på nuværende tidspunkt. Det er netop derfor, det er den samlede økonomi, der løbende skal vurderes i forhold til de ting, vi simpelt hen ifølge nødvendighedens love er nødt til at foretage i forhold til EF.

Jørgen Estrup (RV):

I den sidste halvanden måneds tid eller deromkring har problemerne for tvangsauktions-truede husejere jo unægtelig overskygget stort set alle andre problemer på boligmarkedet så meget, at nogle næsten tror, at dette er problemet.

Derfor kan det være godt, at andre hjælper os med at få proportioner i forholdene, og en af dem, der har hjulpet os, er jo OECD med den redegørelse, der netop er udsendt. Jeg synes også, at debatten i dag fortjener et citat fra OECD-redegørelsen for at få sat lidt i relief, hvad det egentlig er, vi taler om, og derfor vil jeg gerne citere en kort passus i oversættelse fra side 44 i redegørelsen, hvor der står:

»Ikke blot fører dette høje subsidieringsniveau til en kunstigt opskruet efterspørgsel efter boliger, som tiltrækker ressourcer til byggesektoren, hvor de ville have haft et højere afkast andetsteds, men systemets udviklethed fører til yderligere spild af ressourcer.«

Det er en god karakteristik af de problemer, vi har på boligmarkedet. Og når dertil føjes det, som i øvrigt står i OECD-redegørelsen, nemlig at det store problem er subsidier såvel til lejere som til ejere af en størrelsesorden på 2–2½ pct. af nationalproduktet i direkte støtte og 3½ pct. i indirekte støtte via rentefradragsretten, altså rundt regnet noget omkring 35–40 mia. kr. i 1987-priser, så har vi lidt mere hold på, hvad det egentlig er, vi har at slås med, lidt modsat det indtryk, man kunne få af diskussionen her i dag.

[Jørgen Estrup]

Derfra kan man naturligvis ikke slutte, at vi blot skal lade hånt om de problemer, der er for nogle mennesker, der er kommet i klemme med deres boliger. Men problemerne er anskuelsesundervisning i, at man påtager sig en økonomisk risiko, når man køber ejerbolig. Og det er unægtelig noget, som nogle har glemt at fortælle til en stor del af de nye ejere, som kom ind på markedet i sidste halvdel af 1980'erne.

Det ville være helt i strid med markedsmekanismen og den enkeltes frie dispositionsret, hvis det offentlige nu blot trådte til og kompenserede for de lidt tab – noget, som jo ikke mindst Fremskridtspartiet, men vel i øvrigt også CD, og jeg tror stort set samtlige partier her i Folketinget måtte kunne forstå rimeligheden af, fordi vi vel alle er tilhængere af, at markedsmekanismen skal kunne fungere. Og samtidig ville en sådan løsning være en bombe under en sårbar dansk økonomi. Men selvfølgelig tjener det heller ikke noget fornuftigt formål at gøre tusinder af danske familier til sociale klienter ved at lade dem gå fra hus og hjem. Det fører blot til offentlige udgifter og endnu større tab for kreditorerne.

Derfor er der grund til at hilse den løsning velkommen, som man fandt for de tvangsauktionstruede, at sige, at vi her har taget et skridt i den rigtige retning, gjort et forsøg på at løse nogle akutte problemer uden at lægge bomber under dansk økonomi.

Men derefter synes jeg der er grund til at kaste et tilbageblik på, hvad der er sket i løbet af 1980'erne. Vi er jo vant til her i Folketinget både at fortælle os selv og at få fortalt udefra, at den lovgivning, vi gennemfører, faktisk sjældent lykkes.

Det, der er sket i 1980'erne, er jo imidlertid netop et eksempel på lovgivning, der er lykkedes. Da firkloverregeringen trådte til i september 1982, havde vi høj rente, høj inflation og voldsom gældsætning, og vi havde masser af sorte huse i 1981-82. Jeg behøver næppe at minde om, at firkloverregeringen gjorde det til en af sine målsætninger, at man skulle have inflationen ned.

Der er derimod i dag noget, der tyder på, at det kunne være meget fornuftigt at minde om, hvem der var med i firkloverregeringen, for det var ud over De Konservative, Venstre og Kristeligt Folkeparti jo også CD.

Og firkloverregeringen fortsatte sin politik med at få inflationen ned ved at stå bag en skattereform, hvor en af hovedmålsætningerne var at gøre op med den store gældsstiftelse og præmieringen af gældsætningen. Man gennemførte en kartoffelkur, der førte til større opsparing, og alt i alt må man sige, at det jo er præcis det, der er lykkedes i de forløbne år. Vi har fået en lav, næsten forsvindende inflation, vi har fået en meget lavere rente, gældsætningen er i hvert fald stoppet for manges vedkommende, og vi er begyndt at få en opsparing i gang.

Jamen det er jo en succeshistorie. Det burde vi fortælle hinanden, og jeg vil egentlig benytte denne lejlighed – jeg har ikke haft den før – til at sige CD tak for den indsats, de her gjorde i deres tid i firkloverregeringen. Jeg ved jo også, at de beklædte vigtige poster i det ministerium, nemlig såvel Ministeriet for Økonomisk Samordning som Boligministeriet.

Der er opnået store resultater. Problemet er selvfølgelig, at det tager tid at vænne sig til så store og fornuftige ændringer i dansk økonomi. Og den rådgivning, som blev givet i slutningen af 1980'erne af ejendomsmæglere, af realkreditinstitutter, af banker og sparekasser, var nok ikke så god, som den skulle være. Og nogle var nok også lidt mere dristige, end de burde have været.

Derfor kan vi se, at en del af resultaterne er, at folk har sat sig for hårdt, og derfor er det også rimeligt, at vi prøver at hjælpe dem, der virkelig er i klemme; men vi må jo også erkende, at for nogle er det selvforskyldt. For når man kan konstatere, at mere end 50 pct. af dem, der var i nærheden af en tvangsauktion, hverken havde en egentlig opsparing eller noget i nærheden – de havde faktisk tværtimod gæld, da de satte sig i huset – er det klart, at de ikke har disponeret fornuftigt.

Det har vi nu taget hul på med forliget om nogle kortsigtede indgreb. Det, der selvfølgelig er afgørende for det langsigtede, for at komme de problemer til livs, som OECD peger på, er, at vi nu her i Folketinget viser den nødvendige politiske vilje og disciplin til at forfølge de fornuftige mål for boligpolitikken generelt, både for ejere og for lejere. Det gælder om at skabe den tryghed, som ligger i, at man ved, hvordan udviklingen vil være på boligmarkedet og i boligøkonomien. Men det kræver altså også, at man ikke løber efter den første den bedste skuret.

[Jørgen Estrup]

Jeg kan egentlig ikke lade være med at undre mig en smule over, at man i dag skal se et forslag fra Socialdemokratiets side, som jeg har svært ved at forstå virkelig skulle kunne løse problemerne, men som jeg derimod kan se skaber en masse problemer, medmindre jeg har misforstået noget, og så vil jeg meget gerne korrigeres.

Så vidt jeg kan se, indebærer det dagsordensforslag, Socialdemokratiet har stillet sammen med CD, at man letter for alle, der har gamle lån, for alle, uanset om de har problemer, at man giver alle nuværende husejere adgang til at forsyne sig med rentefradrag efter tagselvmetoden, at man cementerer skattesubsidierne for eksisterende husejere, mens næste generation må være parat til at betale fuld pris, samtidig med at den betaler for dem, der allerede har fået fordelene.

Og det sidste spørgsmål er så til Socialdemokratiet: Er det ikke netop noget, der skal betales af de unge og af lejerne, og er det virkelig socialdemokratisk politik?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

I det radikale indlæg blev OECD's synspunkter igen trukket frem, og dertil vil jeg gerne sige, at jeg egentlig ikke ved, hvem OECD er. Er det ikke nogle danske økonomer, der afgiver en eller anden erklæring et eller andet sted? Det kunne jo være, at disse danske økonomer ikke var helt uden forbindelse med det almindelige politiske liv herhjemme. Jeg opfatter dem i hvert fald ikke som noget guddommeligt, og det er heller ikke helt klart, hvad det er, de vil.

Men det er i den forbindelse, jeg gerne vil advare og gerne vil høre, hvad der er den radikale holdning og evt. også regeringens holdning.

Der er fra mange forskellige sider kommet det synspunkt frem, at det ville være lettere at hæve ejendomsskatterne i det kommende år, fordi man så kunne lette på andre områder. Jeg vil gerne have en kraftig afstandtagen fra regeringens side til det synspunkt.

Jeg kan godt se, at det er det, mange kommuner har gjort. Af hensyn til nabokommunens skatteprocent turde man ikke sætte skatteprocenten i vejret, og så satte man i stedet grundskyldpromillen i vejret. Det kender vi; det er et spil, der har været drevet rundt omkring. Skal

vi også til at køre det i dansk skattepolitik? Jeg vil gerne have en kraftig afstandtagen. Jeg kan nok ikke få den fra De Radikale, for det er jo gammel radikal politik at sætte ejendomsskatterne i vejret; de er jo de sidste grundskyldstilhængere, vi har, efter at Retsforbundet døde ud.

Men jeg vil gerne have klar besked, for der kommer flere og flere udtalelser frem om, at det nok vil være nødvendigt, ja, at EF ligefrem skulle kræve af os, at vi satte ejendomsskatterne i vejret. Jeg vil gerne have en kraftig afstandtagen til det af en repræsentant for regeringen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg vil begynde med at undre mig over hr. Jørgen Estrups undren, for hvis hr. Jørgen Estrup har læst det socialdemokratiske forslag B 16, vil han vide, at det deraf meget klart fremgår, hvad det er for omlægninger, vi lægger op til.

Derimod synes jeg, det er meget fint, når hr. Jørgen Estrup inddrager OECD-rapporten og i den forbindelse nævner rentefradraget, for den eneste måde, hvorpå vi kan gennemføre en omlægning af vores skattesystem, der medfører, at vi får trækprocenterne tilstrækkelig langt ned – også med den konsekvens, at rentefradragsværdien af fremtidige lån bliver mindre – er at lade være med at hive tæppet væk under dem, der har optaget lån og betalt prisen for deres bolig under kendte vilkår.

Hvis hr. Jørgen Estrup tror, at vi kan lave de omstillinger af det danske skattesystem og komme heldigt fra tvangsauktioner, der vil være langt, langt mere omfattende end det, vi oplever i dag, ja, så tror jeg, hr. Jørgen Estrup har lagt kimen til, at det aldrig vil lykkes.

Og derfor er den analyse, som har bragt os frem til den model med at give en garanti, en sikkerhed for den enkelte boligejer, der har købt sit hus og betalt prisen efter gældende rentefradragsregler, at det også er de regler, der er gældende i lånenes restløbetid. Derigennem har vi en mulighed for at lave de omstillinger af vores skattesystem, så at vi får tilpasset det til det øvrige EF og den internationale udvikling.

Der vil være en hurtigere samfundsøkonomisk virkning ved, at vi holder priserne på fast ejendom i ro i en meget lang årrække fremover, og at vi øger opsparingen, for lysten til at om-

[Stavad]

lægge fast forrentede lån til mere langfristede lån med mindre afdrag vil selvfølgelig blive mindre. Derfor har vi alle de samfundsøkonomiske gevinster, som OECD efterlyser.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Hr. Stavad svarede ikke på de spørgsmål, jeg stillede. Sagen er, at ikke alle de, som vi snakker om her, faktisk er eller bliver tvangsauktionstruede, og det, mit spørgsmål bl.a. gik på, var: Skal alle, uanset om de er i nød eller ej, have denne garanti, og uanset hvad der måtte komme af andre ændringer i skattesystemet? Og hvem skal betale det?

Dertil kunne man jo så føje det spørgsmål til hr. Stavad og Socialdemokratiet: Jamen hvad nu hvis nr. B 16, altså det socialdemokratiske beslutningsforslag, ikke gælder? Er den dagsorden afhængig af det socialdemokratiske beslutningsforslag, eller er den blot frit i luften svævende?

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg synes, hr. Jørgen Estrup lige nøjagtig på det her punkt vender tingene lidt på hovedet. Jeg vil ikke mistænke hr. Jørgen Estrup for, at han mener, at først skal vi lave nogle ændringer, som får folk, familierne, ud i en tvangsauktionstrussel, og derefter skal vi gribe ind. Dette skal jo netop forhindre, at det sker.

Og når hr. Jørgen Estrup spørger, om alle er omfattet, må jeg svare: Ja, alle, der har fast forrentede lån, er omfattet, for de lån er optaget under de vilkår. Den pris, man har betalt for den ejendom, har været fastsat efter den husleje, som det giver med de skatteregler, vi har i dag.

Hvis hr. Jørgen Estrup vil pinde det ud, ja, så vil hr. Jørgen Estrup få et regelsæt, der er lige så forkludret som eller mere forkludret end det, vi oplevede omkring renteaftgiften.

Derfor, hvis hr. Jørgen Estrup ønsker at få lavet omlægninger i vores skattesystem – det tror jeg vi er ret enige om at der er behov for – ja, så er det altså den vej, hr. Jørgen Estrup også kommer til at betræde, hvis der skal være virkelighed i det.

Så svaret på spørgsmålet, om dette er noget frit i luften svævende, er: Næh, selvfølgelig er

det ikke det, men det er uinteressant, så længe vi har et uændret skattesystem.

Og derfor: Sker der ingen ændringer og omlægninger af skattesystemet, så er der ikke noget at give garanti for. Men det er netop, fordi alle forventer – eller i hvert fald en meget stor del af boligejerne forventer – at der kommer ændringer i løbet af kort tid, fordi de godt ved, at det er vi tvunget til, at vi er nødt til for ikke at få yderligere turbulens, yderligere problemer, på ejerboligmarkedet at give den garanti.

Jeg synes, det ville tjene Folketinget og hr. Jørgen Estrup, hvis vi kunne blive enige om at udstede en sådan garanti i fællesskab – i stedet for en garanti som den, hr. Gammelgaard har forsøgt at forklare ikke er nogen garanti til nogen overhovedet.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg har fuld sympati for hr. Stavads motiv. Også jeg er interesseret i at få ro på boligmarkedet og omkring dispositionerne og ro, som kan tjene som baggrund for de politiske beslutninger.

Jeg har ikke spor sympati for metoden. Jeg synes, det er en utrolig dyr måde at sikre sig den ro på, hvis velhaveren med det store hus med millionen i rentefradrag skal have den garanti, uanset hvordan hans situation i øvrigt måtte være. Så har vi virkelig lagt hele ordningen for had. Og jeg kan ikke lade være med at spørge: Hvem er det, der skal betale? Derfor synes jeg, hr. Stavad sammen med os andre skulle prøve at finde en anden løsning. Det er dog ikke sådan, at der kun er én eneste løsning her i verden på problemerne. Af og til, hvis man sætter sig ned og lægger hjernen lidt i blød, kan det godt være, at man kan tænke nye tanker.

Formanden:

Hr. Stavad har ordet for en sidste kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hvis det er sådan, at regeringspartierne sammen med Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti har haft hovedet liggende i blød i nogle dage og så er nået frem til den garanti, som vi her har fået afdækket ikke dækker noget som

[Stavad]

helst og ikke hjælper noget som helst i forhold til de problemer, som jeg tror vi er ret enige om at vi skal forsøge at løse, ja, så må vi sige, at iblødsætningen i hvert fald har været for kortvarig. Jeg mener, at der indtil dette tidspunkt ikke er kommet nogen andre holdbare løsninger, som løser det specifikke problem, vi siger efter at løse.

Og det er ikke en ny diskussion, hr. Jørgen Estrup. Det er en diskussion, som startede sidste år, hvor vi fra Socialdemokratiets side tog det op gentagne gange i forhandlinger med regeringen. Men der er altså ikke blevet kreeret eller udviklet ideer på trods af megen iblødsætning. Der er ikke frembragt andre modeller, som ville være holdbare og bane vejen for de omlægninger, som jeg har forstået at vi trods alt er enige om.

Bente Juncker (CD):

Der er ingen tvivl om, at boligejerne har haft problemer i det sidste par år, og der er heller ingen tvivl om, at den tvangsauktionspakke, som regeringen har stillet med, og hvor Centrum-Demokraterne i øvrigt vil stemme ja til samtlige forslag, er en forbedring.

Men vi må ikke glemme, hvad der gik forud: Lovforslag nr. L 65 – som fru Kirsten Jacobsen i øvrigt tog æren af i december måned – var ikke fyldestgørende nok. Det var jo simpelt hen for snævert. Det, man laver i denne tvangsauktionspakke, er simpelt hen at rette op på de brølere, man lavede i december måned, bl.a. at der kun kunne komme 2.400 tvangsauktionstruede igennem det nåleøje, der sagde 5.000.

Jeg har bemærket, at statsministeren sagde, at der i 1982 var 16.651 tvangsauktioner, og at der i 1989 var 14.390 tvangsauktioner. Så vil jeg spørge regeringen: Hvor mange forventer man, at der bliver i 1990? Situationen på ejerboligmarkedet er præcis den samme, som den var i 1980-81, da man talte så meget om, at det ikke gik så godt under hr. Anker Jørgensen, og at noget af det, der skulle begrunde, at en borgerlig regering kom til, var, at den skulle rette op på disse ting.

Der er i tvangsauktionspakken en formulering, der går på, at de 20-årige mikslån bliver ændret til 30-årige mikslån. Ja, det er meget godt. Det er alle de husejere, der har købt efter kartoffelkur og skattereform. Men hvad med alle de husejere, der har købt sidst i 1970'erne, i

de år under den socialdemokratiske regering, hvor hussalget gik utrolig trægt? Hvad med de folk, der har købt først i 1980'erne? Har de ikke behov for en ændret lånefinansiering? Jeg har da bemærket, at hr. Behnke ser positivt på det, og kan hr. Behnke ændre forliget, er CD med.

Så bliver jeg nødt til at gå lidt tilbage i tiden. For et års tid siden stillede CD 4-5 forslag her i Folketinget. Det er faktisk det, denne forespørgsel drejer sig om. Det var om en nedtræning af lejeværdien, det var om grundskatter, det var om vedligeholdelsesfradrag. Da blev vi mødt med ganske massiv modstand fra alle partier. På et enkelt punkt fik vi tilslutning, nemlig fra Kristeligt Folkeparti med hensyn til fradraget for vedligeholdelsesudgifter. Alle andre partier, inklusive De Konservative og Venstre, havde kun sympati tilovers for CD's forslag.

Hvem har så rejst debatten i medierne? Det har De Konservative, hr. Gammelgaard; det har hr. Grove, og det har fru Pernille Sams. Det er vi meget glade for i CD. Vi er glade for, at det nu er begyndt at gå op for konservative folketingsmedlemmer, at der er problemer for husejerne. Hr. Gammelgaard taler om, at lejeværdien skal reduceres. Det gør fru Pernille Sams også, og det gør hr. Grove også. Hr. Gammelgaard taler om, at man skal genindføre fradrag for ejendomsskatter. Det var sågar i tv en søndag. Det gør hr. Grove også, og det gør fru Pernille Sams også.

Vi er utrolig glade for den tilslutning.

Vedligeholdelsesfradraget taler hr. Grove om, og det taler fru Pernille Sams også om. Alt-så er der grobund for, at de konservative folketingsmedlemmer kan påvirke regeringen i disse spørgsmål.

I den artikel, hr. Grove har haft i Berlingske Tidende om det spørgsmål, står simpelt hen alle de løsninger, som regeringen skal køre igennem. Med hensyn til reduktion af lejeværdien kan skatteministeren da bare gå ud og finde nogle penge og tænke kreativt. Skatteministeren kan da bare overveje at lade standardfradraget på maksimalt 2.000 kr. afløse af et dokumenteret fradrag for udgifter til vedligeholdelse. Han kan da bare være kreativ dér.

Ja, der står mange andre ting på denne spise-seddel fra næstformanden for den konservative folketingsgruppe, som var i Berlingske Tidende den 27. april. Jeg ved udmærket godt, at det var

[Bente Juncker]

før forliget. Det skal hr. Grove ikke høre et ondt ord om. Men hvorfor skyde på skatteministeren? Det har jeg slet ikke forstået, for det er skatteministeren, der skal ud at finde pengene. Hvad nu hvis hr. Grove havde skudt på sine egne regeringskolleger? Det er trods alt dér, man har den største indflydelse.

Jeg er noget forundret over, men jeg er da meget glad for, at selv efter forliget har fru Pernille Sams i dag til Herning Dagblad udtalt, at hun er enig i, at den borgerlige regering har foretaget en massakre mod boligejerne siden 1981. Jeg står med en telexmeddelelse, en pressemeddelelse, og fru Pernille Sams er enig i de syv punkter, som en ejendomsmægler ridser op, for at det skal gå godt på boligmarkedet. Der står ikke noget om den lille dagsorden, hvor der står, hvad der står. Det vil jeg gerne sige.

Det, der står i de syv punkter, er standardfradraget; det er CD's gamle forslag. Der står noget om lejeværdien; den fjernes omgående. Det er meget mere vidtgående end det, CD foreslog. Vi foreslog, at de, der var ældre, kunne få afskaffet lejeværdien, at man nedtrappede lejeværdien i forbindelse med, at man aftrappede gælden i huset.

Så er der et andet punkt, fradrag for ejendomsskatter, og så skal vi også have fradrag for alle de miljøafgifter, der er listet ind ad bagdøren. CD kan tilslutte sig det. Desuden står der noget om ejerskiftelån, om omprioritering og om reduktion eller fjernelse af stempelafgifterne.

CD kan tilslutte sig det, ledende konservative folketingsmedlemmer siger her. Og der er ingen sure miner, fordi det ikke bliver til noget i dag. Men jeg synes nok, at man kunne have været en lille smule oppe på mærkerne i sin egen folketingsgruppe, når regeringen kommer med dette pauvre resultat, bl.a. vedrørende tvangsauktionerne, for det går egentlig kun ud på at rette fadæsen fra december op.

Det, der er vigtigt for CD, det er, at vi nu får tryghed på ejerboligmarkedet. Ja, der skulle være tryghed, har vi hørt fra de regeringsordførere, der har været oppe at tale. Der er tryghed i den dagsorden, hvor der står, hvad der står! Det er trygheden!

Centrum-Demokraterne ønskede en anden tryghed. Vi ønskede nemlig, at vi kunne slå fast her i dag, ikke at vi skulle fjerne lejeværdien i

morgen, ikke at vi skulle ændre på vedligeholdelsesfradrag eller noget andet i morgen. Nej, det eneste, vi ønskede at give et signal om, var, at rentefradragsretten, som er så vigtig for husejerne, blev bevaret, således at de, der køber hus, de, der sidder i hus, og de, der tænker på at købe hus om et år eller to, kan blive i deres egen bolig, den bolig, de holder af, den bolig, deres børn vokser op i, at de eventuelt kan blive ældre i den bolig, hvis de ikke skal have en ny, fordi den gamle er blevet for stor.

Men det er altså ikke det, man havde tænkt sig fra regeringspartierne side. Nej, man har tænkt, at man skal have denne lille klamamse, som ingen rigtig kan fortolke.

Jeg har ikke mere taletid.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg forstår, at der var to talere, der skulle dele taletiden, men der er ikke meget tilbage til den anden, vil jeg gerne sige.

Mimi Jakobsen (CD):

Der er to aspekter, som jeg gerne vil føre ind i og styrke lidt i debatten.

Det ene er statsministerens bemærkninger – som jo er helt korrekte – om, at det er lykkedes at styrke opsparingen. Det er vi da alle sammen godt tilfredse med, det er klart. Hr. Jørgen Estrup omtalte det som en succeshistorie, og det vil jeg godt give hr. Jørgen Estrup ret i.

En af de tiltalende tanker eller hele grundlaget for skattereformen var jo, at man skulle gøre os alle sammen opmærksom på, at nu var det altså ikke smart at stifte mere gæld. Nu gjaldt det om at fremme opsparingen og få den gæld bragt ned, og det synes vi er et helt rigtigt grundsynspunkt. Jeg tror egentlig også, at de fleste af os er tilfredse med den løsning. Vi har jo i årevis haft et skattesystem, som gjorde, at man var tumpet, hvis man ikke stiftede gæld.

Men det ligger egentlig dybt i alle, at de godt kan lide at bringe deres gæld ned. De kan godt lide at være mindre afhængige af dem, de skylder penge, og måned for måned og termin for termin bringe deres afdrag også på deres hus ned og dermed gælden på det.

Men det, der så er problemet, hr. statsminister, er, at de mennesker, der nu måned for måned og termin for termin har nedbragt gælden i deres hus, i løbet af ganske få år oplever, at ejendomsprisen er faldet så drastisk, at hele

[Mimi Jakobsen]

den opsparing – eller nedsparring, eller hvad man nu skal kalde det – er nul og niks sammenlignet med faldet i vurderingen af deres hus på 200.000 eller 300.000 kr.

Det, der er problemet med den opsparing, er det formuesvind, der er sket. Jeg snakker ikke om store formuer og formueskat. Jeg taler om, at opsparingsevnen og -viljen er totalt malplaceret, for man får ikke noget ud af den. Man kan bare se, at svindet er større end det, man har gået og glædet sig over at man kunne opspare eller nedspare, eller hvad man nu vælger at kalde det.

Det andet dybe problem i det her, synes jeg, er ikke at skaffe nogle øjeblikkelige økonomiske fordele til nogen. Jeg synes, det er udmærkede forslag, regeringen har bragt frem; de hjælper i en situation. Men problemet med tvangsauktionerne er for mig at se først og fremmest, at det kan give anledning til en ny tankegang hos folk.

Man hører rundt omkring, hvordan ejendomsrådgivere og sælgere sidder og diskuterer: Hvor meget indbo har du? Kan det betale sig at lade det gå på tvangsauktion? Det er nok den nemmeste måde at slippe ud af det her på. Det er en alvorlig tankegang, hvis det breder sig, og jeg fatter ikke rigtig, at en borgerlig regering ikke er mere bekymret over det, end jeg synes disse forslag giver udtryk for.

Hvis det breder sig rundt omkring, at man sådan temmelig køligt sidder og overvejer, om det er måden at slippe ud af sit hus på, at har man ikke for meget indbo, kan man såmænd lige så godt lade det gå på tvangsauktion – hele ideen om, at man svarer enhver sit! – kan ikke være noget, en borgerlig regering er ligeglad med. Det er meget vigtigt, at den opfattelse ikke breder sig, at sådan noget kan man bare tage, som det nu er.

Før i tiden var tvangsauktioner noget, som man med ulyst røg ud i, hvis nogen blev syg eller skvattede ned ad trappen eller der var dødsfald i familien eller arbejdsløshed. Hvis det går hen og bliver en ny spekulation hos folk, at man indtager det sådan i det almindelige tankeværk, tror jeg, at vi har nogle meget dybere problemer.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med at takke statsministeren for besvarelsen.

I sin besvarelse kom statsministeren ind på den generelle økonomiske situation. Jeg mener, vi kan glæde os over, at der er sket nogle økonomiske forbedringer. At vi er gået fra høj- til lavinflationssamfundet, mener jeg er en klar fordel.

Vi ved også, at midt i 1980'erne lød formuleringen: Det går ufattelig godt. Forbruget steg alt for voldsomt, og da blev det nødvendigt med den stramning, vi fik både gennem skatte-reform og gennem kartoffelkur.

Men jeg mener, vi må erkende, at da vi lavede rigtige stramninger, skete det lidt for hårdt og lidt for hurtigt. Det tror jeg vi i dag set i bakspejlet må erkende. Kuren virkede, men den havde bivirkninger for tusinder af familier. Overgangsordningerne var ikke langvarige nok, og virkningerne af, at vi gik fra høj- til lavinflationssamfundet, har slået lovlig hårdt igen-nem.

Der er en række familier, der er kommet til at sidde hårdere i det, end jeg tror vi havde regnet med for nogle år siden. Og det er denne erkendelse, jeg nok synes regeringen har været for langsom til at få. Vi har fra Kristeligt Folkepartis side sammen med andre partier lagt megen vægt på at overbevise regeringen om, at vi altså står med nogle menneskeskæbner her.

Der er nogle, der er akut truede af en tvangsauktion. Der er nogle, som simpelt hen ikke har mulighed for at flytte. Det kan være et døds-fald, det kan være en skilsmisse, eller der kan være andre årsager til, at en familie må flytte. Men problemet er, at de familier simpelt hen ikke kan komme ud af huset på grund af det prisfald, som fru Mimi Jakobsen for et øjeblik siden redegjorde for. Der er familier, der så at sige skal betale for at komme ud af deres bolig, og det problem må der altså gøres noget ved. Og endelig er der nogle, som gerne vil blive boende i deres bolig, men byrden er for tung i øjeblikket.

De problemstillinger, jeg har nævnt her, er der taget højde for gennem de initiativer, regeringen vil tage, men hvor regeringen er blevet presset til det. Når den konservative ordfører og andre glæder sig over det, regeringen har gjort, vil jeg da nok sige, at det er os, der har presset regeringen til at gøre det, som kan tage del i den glæde, som ikke mindst den konservative ordfører gav udtryk for.

[Kofod-Svendsen]

Jeg tror ikke, at det gavner boligejerne, at der har været flere popforslag. Jeg kunne citere fra den ene og den anden og den tredje avis; det skal jeg undlade at gøre, men opfordre til, at vi i fremtiden er lidt mere nøgterne. Hvorfor komme med disse løfter til mange, mange milliarder, når man alligevel ikke på en dag som i dag kan indfri dem?

Jeg mener, at der er en række områder, vi skal tage op, men det kan vi ikke gøre i løbet af et øjeblik. Jeg synes, at stempelafgifterne er for høje. Det er vigtigt, at vi nu får en stempelfri periode. Men de høje stempelafgifter hang jo sammen med højinflationsfundet, hvor man tog et ekstra lån, så man fik klaret stempeludgifterne, og ved en høj inflation fik man hurtigt spist den byrde op. Sådan er det jo ikke nu. Stempelafgifterne bør sænkes, så de kommer til at svare til, at vi er i et lavinflationsfund.

Vi må også erkende, at lejeværdien i dag vejer tungere for mange, end den gjorde før skattereformen. Det er klart et spørgsmål, vi må tage op og vurdere. Det er, som om man enten skal bevare lejeværdien, præcis som den er, eller også skal den helt væk i løbet af no time.

Det må også være muligt at overveje, om lejeværdien ikke er blevet for byrdefuld for en række mennesker. Lad os så få den justeret. Det samme gælder grundskatterne. De bør også vurderes.

Og endelig er der vedligeholdelsesfradraget. Jeg synes, det var et af de områder, hvor vi burde kunne enes om at få i hvert fald en vis justering. Jeg tror, det ville være gavnligt for at komme meget af det sorte arbejde til livs, at vi fik nogle reelle muligheder for et vedligeholdelsesfradrag. Hermed har jeg ikke villet komme med løfter om, at det straks skal op i den højde.

Jeg synes, at det er nogle af de spørgsmål, som vi, når vi skal se på en skattereform, bør foretage en vurdering af.

Så har vi et par dagsordensforslag liggende. Til det, som er stillet af CD og Socialdemokratiet, har jeg et par spørgsmål. Jeg kan ikke se andet – det er et spørgsmål til Socialdemokratiet – end at dette dagsordensforslag må rejse et generationsproblem.

Vi er nogle, som har haft lån i ganske mange år, og som efter denne dagsorden vil kunne optage yderligere lån. Jeg kunne tage et eksempel: Hvis den socialdemokratiske dagsorden blev vedtaget, måtte jeg da se at købe min mors hus,

som der ikke er nogen særlig gæld i, for så ville jeg få nogle lån, som jeg kunne have i 30 år og have garanti for at jeg ville have fuld fradragsret for, selv om der skete aldrig så betydelige ændringer. Det er da urimeligt, at jeg ville kunne få den fordel; anderledes kan jeg ikke se det. Det ville jeg få, hvis man vedtog det dagsordensforslag, Socialdemokratiet har stillet.

Så mangler vi nogle ting, og det forstår jeg godt, når CD har valgt at lave forlig med Socialdemokratiet om en dagsorden. Der er nogle ting, som CD gerne ville have haft, noget om lejeværdi. Sådan kunne vi også have ønsket os det, og jeg tror, at CD og Kristeligt Folkeparti kan enes om, at det må vi få drøftet, når vi skal se på en kommende skattereform.

Så er der det dagsordensforslag, som jeg er medforslagsstiller til. Der er også blevet stillet spørgsmål om, hvordan det skal forstås. Jeg tror, vi ærligt må sige – hvad enten vi står bag det ene eller det andet dagsordensforslag – at mener vi, der er brug for en ny skattereform, og vil vi samtidig give boligejerne tryghed, så står vi over for nogle vanskelige problemer.

Jeg forstår godt det positive sigte med CD's og Socialdemokratiets dagsordensforslag, men jeg synes, der er et problem ved, at der er nogle, der, indtil vi får skattereformen, urimeligt vil kunne optage lån og få sikkerhed for, at de bevarer skatteværdien fuldt ud.

Så siger man: Er det dagsordensforslag, vi andre har stillet, ikke for usikkert? Jeg vil også henvise til, hvad der står i Det Fri Aktuelt i dag, hvor flere ledende økonomer, bl.a. Bent Rold Andersen, siger, at hvis man vil give en fuldstændig håndfast garanti, vil man komme ud i den risiko, at der er nogle, der bliver forgyldt. Det mener jeg er den socialdemokratiske risiko.

Men giver vi så ikke for lidt, vi, der har lavet den anden formulering? Jeg ser sådan på det, at når vi lægger afgørende vægt på, at boligejernes samlede skattemæssige situation ikke forringes, er det sådan, at vi ser på de enkelte boligejertyper, og sker der en ændring, må vi have en langsigtet overgangsløsning, hvad vi ikke fik ved sidste skattereform.

Den garanti, at sker der nogle ændringer, skal vi altså have nogle langsigtede løsninger, sådan at man fortsat kan blive boende i sin bolig på de vilkår, man har købt den på, mener jeg er det nærmeste, man kan komme en troværdig

[Kofod-Svendsen]

garanti, og vi er jo alle klar over, at der er behov for nogle reformer.

Jeg vil anbefale det dagsordensforslag, jeg er med til at stille, for her griber vi ind over for de akutte problemer, men vi giver også en troværdig garanti. Jeg synes, at der med det dagsordensforslag, CD og Socialdemokratiet har stillet, er det problem, at de, der allerede har fået en fordel, urimelig stærkt vil kunne opretholde den fordel.

(Kort bemærkning).

Stavød (S):

Måtte jeg forsøge kort at besvare hr. Kofod-Svendsens spørgsmål.

Hvis nu hr. Kofod-Svendsen køber sin mors hus, ja, så skal hr. Kofod-Svendsen jo sælge et andet. Man bor jo kun ét sted, og det, det dagsordensforslag omhandler, er ejerboliger. Det er punkt 1.

Punkt 2: Den pris, hr. Kofod-Svendsen måtte give, er den pris, som de nuværende skatteregler medfører; altså den husleje, som hr. Kofod-Svendsen køber til – for det er jo stadig væk huslejer, man handler efter, og ikke huspriser – vil være en husleje, der fastsættes efter gældende regler.

Hr. Kofod-Svendsen kan tænke tilbage til perioden 1982-83 og frem til 1986, hvor renten faldt drastisk – det er principielt det samme. Betød det, at huslejerne blev lavere? Nej, det betød alene, at huspriserne steg. Hvis hr. Kofod-Svendsen derfor giver den reelle markedspris for sin mors hus og får den husleje, som de nuværende skatteregler betinger, vil konsekvensen selvfølgelig være, at han ikke bliver bedre stillet end den, der køber efter en eventuel ændring af skattesystemet. Så hr. Kofod-Svendsen vil kunne udtænke mange eksempler, men markedskræfterne løser problemet, hvis hr. Kofod-Svendsen tror på markedskræfterne.

Hvis jeg må komme med en enkelt bemærkning til de økonomer, der har udtalt sig i Det Fri Aktuelt i dag, vil jeg sige, at hvis hr. Kofod-Svendsen gør sig den ulejlighed at læse det, der er blevet sagt, så er det faktisk ganske i overensstemmelse med det forslag, vi har stillet.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg bryder mig ikke så meget om, at hr. Ko-

fod-Svendsen bruger udtrykket forgyldte. Det er jo ikke det, det her drejer sig om. Dette drejer sig om, at nogle mennesker skal behandles rimeligt.

Men det, der egentlig bragte mig herop, var, at jeg gerne vil hjælpe hr. Kofod-Svendsen med at skabe klarhed over, hvad det er, der ligger i denne dagsorden. Jeg havde fornøjelsen sidste efterår i en kortere periode at være med i forhandlingerne med regeringen om den store økonomiske plan, der ikke blev til noget. Der diskuterede vi faktisk et udtryk – det kom også offentligt frem, derfor kan jeg tillade mig at sige det i dag – og det var udtrykket »boligejernes samlede skattemæssige situation«.

På det tidspunkt spurgte jeg – for nu at få det helt ned på jorden, sådan at vi kan forstå det, og så man også ude omkring i landet kan forstå det –: Betyder det, at hvis f.eks. lejere får en lettelse i personbeskatningen, får ejere af egen bolig den samme skattelettelse? Svaret var nej – og det sagde statsministeren offentligt – for det var klart, at den garanti, vi har udstrakt omkring ejerboligen, betyder, at vi skal modregne lidt. Det betyder, at folk i ejerbolig ikke kommer til at sidde hårdere i det i fremtiden, end de gør i dag. Men det er i hvert fald i mine øjne en skat-estramning, hvis denne gruppe ejerboligfolk ikke får samme personskattelettelse som andre. Det må alt andet lige betyde, at det er en stramning i forhold til andre og dermed en reel skat-teforhøjelse.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Kofod-Svendsen, om hr. Kofod-Svendsen i dag vil garantere Folketinget, at hvis man i forbindelse med kommende skattediskussioner indfører personskattelettelser, vil hr. Kofod-Svendsen garantere, at folk, der ejer deres bolig, får nøjagtig de samme personskattelettelser som folk, der ikke ejer deres bolig, og at vi ikke begynder at lave dette underlige modregningssystem, man talte om sidste efterår?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må tilstå, at jeg ikke kan følge hr. Kofod-Svendsen særlig langt, og det kommer måske ikke særlig overraskende i forhold til de meget forskellige meldinger, der har været givet.

I forlængelse af det vil jeg gerne sige, at vi ikke kan støtte det dagsordensforslag, som regeringspartierne har stillet. Vi mener, at der er ta-

[Holger K. Nielsen]

le om et fuldstændig generelt løfte i forhold til alle boligejere, og det er ikke et løfte, som vi mener der er realisme i. Der er givet en total blankocheck, og det kan vi overhovedet ikke være med til; vi mener, det er overordentlig usagligt.

Derimod må jeg tilstå, at vi har en vis sympati for det dagsordensforslag, Socialdemokratiet og CD har fremsat, for det koncentrerer sig om rentefradragsretten, og som jeg var inde på i mit første indlæg, er det de unge familier, de yngre generationer på boligmarkedet, der især har problemerne i forhold til rentefradragsretten, og derfor har vi været sympatisk indstillet over for dette dagsordensforslag.

Når vi alligevel efter forskellige overvejelser i vores gruppe ikke har ment direkte at kunne stemme for det, har det at gøre med, at det efter vores vurdering stadig væk er lidt for generelt, kan man sige. Hvis der havde været et eller andet loft over, hvor mange renter man ville frede, kunne vi have diskuteret det.

Men som sagt: Den samlede vurdering har været, at vi undlader at stemme til det dagsordensforslag, der er stillet af Socialdemokratiet og CD.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Først et par bemærkninger til hr. Stavad.

Nu er der vel ikke noget til hinder for, at man kan eje to huse, og jeg ved ikke, hvordan hr. Stavad ville sikre sig, at markedskræfterne fungerer fuldt ud, hvis jeg f.eks. køber min mors hus. Jeg tror faktisk, at der er andre, som har haft hus i mange år, som måske kunne købe et sommerhus el.lign., uden at markedskræfterne fungerer fuldt ud, men hvor man ville have mulighed for at tage overordentlig store lån, og hvor man ville være sikret den fulde fradragsværdi, selv om der skulle ske en væsentlig lovændring. Det er det, jeg synes er noget af problemet ved dagsordenen, selv om jeg da også – og det sagde jeg også i mit første indlæg – anerkender det positive sigte. Jeg tror da, at vi alle ønsker at skabe sikkerhed. Så kan vi kritisere hinanden – jeg synes, at vores dagsordensforslag totalt set, hvad angår det tillidskabende, er bedre end det, CD's og Socialdemokratiets udtrykker.

Så spørger hr. Duetoft mig, hvordan jeg kan give sikkerhed for, at dette virkelig kommer

husejerne til gode. Jeg vil gøre opmærksom på, ikke alene hvad jeg selv har sagt, men også hvad f.eks. hr. Gammelgaard har sagt: at vi er nogle, der ønsker en ændring af lejeværdien – det tror jeg faktisk også CD ønsker. Mig bekendt kommer en ændring af lejeværdien især endte til gode.

Der er også noget, der hedder grundskatter, der er også noget, der hedder vedligeholdelsesfradrag, så jeg synes da, der er flere brikker at flytte med. Jeg troede, at CD ville være meget lydhøre. Jeg ved, at CD har ønsket at foreslå en sådan dagorden. Der er da større mulighed for, at CD kan få sine ønsker opfyldt gennem formuleringen af vores dagsorden end gennem den, CD selv er kommet med, for der står ikke et ord om lejeværdi, ikke et ord om grundskatter, ikke et ord om vedligeholdelsesfradrag. Det overrasker mig i grunden, at CD har været med til at foreslå denne dagsorden efter at have været med i forhandlinger og opnået nogle resultater, som de er glade for.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hvis vi skal gøre hr. Kofod-Svendsens mors hus færdigt, vil jeg gerne sige, at hvis hr. Kofod-Svendsen køber det hus og han lejer det ud, er det ikke længere en ejerbolig, men en lejebolig, og som medlem af Skatte- og Afgiftsudvalget – det hedder for resten kun Skatteudvalget i dag, vi har jo afbureaukratiseret – ved hr. Kofod-Svendsen også, at hvis man ikke handler til markedsprisen, hvis der er et gaveelement inde i billedet, bliver hr. Kofod-Svendsen naturligvis beskattet med arve- og gaveafgift.

Derfor, hvis ellers vore skatteregler og vurderingsregler fungerer, er det markedsprisen, man handler til, og handler man under markedsprisen, er der en gave- eller arveafgift for den del, der ligger under markedsprisen. Så systemet fungerer stadig væk rimelig tilfredsstillende, hr. Kofod-Svendsen.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Det er muligt, at jeg ikke hørte godt nok efter, men jeg synes ikke, hr. Kofod-Svendsen helt svarede på mit spørgsmål. Jeg synes, hr. Kofod-Svendsens svar til mig i højere grad gik på, hvad der skulle stå i den dagsorden, som CD er

[Duetoft]

medforslagsstiller til, end det var et egentligt svar på spørgsmålet.

Jeg vil derfor gentage mit spørgsmål: Hvad betyder udtrykket »samlet skattemæssig situation«?

For at gøre det klart endnu en gang: Hvis man tager to folketingsmedlemmer, hvoraf den ene er lejer og den anden er ejer, og der kommer en personskattelettelse, er det så sådan, at den ene vil kunne inkassere skattelettelsen, mens den anden vil få foretaget modregning, f.eks. via ændrede regler for lejeværdien? Det er det, jeg gerne vil have garanti for: at personskattelettelsen hos de to personer bliver den samme, og derudover en garanti for, at husejersens boligudgifter ikke stiger. Det er det, jeg er interesseret i at få en bekræftelse på: at sådan ser verden ud. For gør den det, er jeg rimelig godt tilfreds.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Hvad angår en almindelig boligejer, kan hr. Duetoft være helt tryk; dér vil jeg gerne give en garanti.

I tilfælde, hvor der i en given situation kan konstrueres specielle eksempler på en meget stor gæld, tror jeg, vi kan finde nogle overgangsordninger, så vedkommende kan komme ud af det.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg mener, man roligt kan sige, at de fleste vel havde den forventning, at vi i dag skulle have en rolig og velovervejede debat, som ville resultere i, at det var en god dag for boligejerne. Men som det har formet sig, må man vel sige, at polemikken i meget høj grad har præget dagens forløb. Derfor ser jeg det også som min opgave at svare så nøgternt og objektivt som muligt. Jeg kan sige med det samme, at jeg efter moden overvejelse har besluttet mig til, at jeg overhovedet ikke vil udtale mig om hr. Kofod-Svendens mors hus, som jeg da heller ikke har set, ja, jeg ved endog ikke, om det eksisterer.

Hr. Erhard Jakobsen refererede – meget forståeligt – til OECD-rapporten, som kom i går, og som havde en række anbefalinger til dansk økonomisk politik. Rapporten påpegede nogle struktursvagheder i vore systemer – fuldt berettet.

Hr. Erhard Jakobsen spørger så, om regeringen vil afgive en udtalelse om ejendomsskatterne, og det vil vi gerne. Disse OECD-mennesker kom med sådanne spændende og interessante forslag, og et af dem var, at man da naturligvis kunne forestille sig, at vi her i landet ville sætte ejendomsskatterne i vejret.

Jeg vil gerne svare hr. Erhard Jakobsen således: Regeringen har ingen planer om at sætte ejendomsskatterne i vejret; regeringen har heller ingen tanker om at ville anbefale amterne og kommunerne at sætte ejendomsskatterne i vejret.

Fru Bente Juncker spurgte mig, om man mon kan vente, at antallet af tvangsauktioner nu vil være faldende, og dertil må jeg svare, at det kan jeg ikke vide noget sikkert om. Men det er regeringens indtryk, at vi har grund til at vente, at antallet af tvangsauktioner nu vil falde, specielt dersom Folketinget vil hjælpe med – og det er der jo ikke grund til at betvivle – at vedtage den lovpakke herom, som regeringen om en dag eller to vil forelægge. Vi føler os overbevist om, at denne lovpakke for det første vil hjælpe over for de mange aktuelle eller truende tvangsauktioner og også i øvrigt vil være en inspiration til, at hushandelen kommer ud af det ekstreme dødvande, som jo har præget ejendomsomsætningen i den seneste tid.

Vi håber ikke, at vores pakke medfører, at vi nu igen kommer til at opleve nogle voldsomme stigninger i ejendomspriserne – det er der ingen grund til at håbe på – men vi håber, at lovpakken vil bidrage til, at vi igen får en normal ejendomsomsætning, for det er nyttigt af hensyn til mobiliteten i samfundet, og det er nyttigt af hensyn til, at mennesker kan disponere over de formuegoder, de har erhvervet sig, og som de af en eller anden grund ønsker at få i omsætning igen. Vi føler os overbevist om, at den lovpakke, som nu kommer, vil gavne, således at ejendomsomsætningen bliver normal.

Fru Mimi Jakobsen havde et indlæg, som beskæftigede sig med den seneste tids faldende ejendomspriser, og jeg må sige om det, at jeg mener, at faldet i ejendomspriserne i den senere tid især skyldes danskernes forundring over og vanskelighed ved at tilpasse sig, at vi nu er et lavinflationssamfund. Det er for resten ikke så mærkeligt, for det har vi ikke været i et par menneskealdre; nu er vi det pludselig. Det kræver en kolossal mental omstilling over for de økonomiske faktorer.

[Statsministeren]

Jeg er enig med fru Mimi Jakobsen i, at hvis man – og da ikke mindst hvis det er en ung familie – for 2-3 år siden har købt et hus til 100 og så oplever i dag, hvor man har behov for at sælge det, at huset kun er 90 pct. af de 100 værd, så er det lidt af en tragedie, og så giver det nogle problemer. Det gør det naturligvis, hvis man skal rejse fra et hus og tage en gæld med sig. Sådan var det jo ikke, da de fleste af os andre var yngre mennesker. Da byggede vi, eller vi købte i næsten sikker forventning om, at inflationen ville bidrage til, at vi til næste og næste år havde lettere ved at klare at betale renterne, og at inflationen hjalp os med at udhule gælden, vi satte os for. Sådan var det, og derfor tog vi frisk fat, og de fleste af os byggede eller købte, til trods for at vi nok ikke helt havde en opsparing, som berettigede denne anskaffelse.

Nu er det andre tider; det giver problemer for nogle, og dem, der får problemerne, skal vi nu prøve at hjælpe, men for samfundsøkonomien i almindelighed er det en stor fordel, som vi ikke skal kaste bort.

Men jeg tror, at også de fleste, som har købt eller bygget i de sidste få år, vil opleve, hvis det lykkes for dem at blive boende, at i løbet af en årrække vil det vise sig som opsparingsobjekt at have været en klog disposition alligevel.

Hr. Kofod-Svendsen og andre ordførere har gjort gældende i dag, at når der nu fremlægges en så klog boligpakke, har det sin forklaring i, at man har kunnet presse regeringen. Det er både rigtigt og forkert. Jeg vil sige, at det indhold, lovpakken har, er nøjagtig, som jeg havde ventet, og som jeg havde ønsket mig, men det er nu engang sådan – det kender vi jo – at når man skal lempe, så er det regeringen, som skal presses. Når der skal strammes, er det regeringen, som skal presse oppositionen. Sådan er den klassiske rollefordeling, når man arbejder med mindretalsregeringer, og jeg bør føje til, at det ikke var anderledes, dengang den nuværende regering var opposition.

Jeg vil sige i anledning af manges påpegning af, at ejendomspriserne er vigende, at det ligger lidt forskelligt fra egn til egn. Fru Mimi Jakobsen var inde på det, andre var også.

Jeg har en talopgørelse, som viser, at hvis vi går tilbage til 1985 og tager et indeks for f.eks. Frederiksborg Amts Vestre, som hedder 103, så var dette indeks blevet 90 her i første halvår af 1990. Går vi til f.eks. Århus Amts Vestre, så var

indekset i 1985 107; så blev det til 95 i 1988. Men jeg kan se af min opstilling, at i begyndelsen af 1990 var indekset rettet op og blevet til 100. Jeg kan se, at for Viborg Amts Søndre var indekset i 1988 95, men i begyndelsen af 1990 var det blevet til 100. Det skal nok udligne sig pænt og nydeligt, men forhåbentlig ikke chokmæssigt, men i løbet af nogle år. Der er ingen af os, som ikke ønsker, at lavinflationen og stabiliteten i dansk samfundsøkonomi fortsætter, eller ønsker, at vi kommer til at opleve pludselige chokstigninger, himmelflugt i ejendomspriserne igen. Det skal gerne gå pænt og ordentligt til. Vi skal gerne væk fra faldene; det ville være helt naturligt.

Ellers vil jeg gerne sige et par ord om den dagsorden, CD og Socialdemokratiet har foreslået, og jeg vil gøre mit yderste for ikke at være polemisk, for det gavner jo ingen. Jeg mener, at debatten i dag meget tydeligt har afspejlet, at det ikke er her i folketingssalen og slet ikke i dag, vi med succes kan drøfte indholdet af en kommende skattereform, ej heller med henblik på dens virkninger for ejerboligerne. I den dagsorden, CD og Socialdemokratiet har foreslået, står jo, at skatteværdien af rentefradraget ikke må forringes.

Nej, men så må jeg sige til mig selv, for jeg vil så gerne prøve at forstå den dagsordens indhold: Jamen vil det sige, at satserne i personbeskatningen ikke kan sættes ned? For hvis det sker, bliver jo værdien af skattefradraget forringet. Jeg hører til i den kreds af partier, som meget nødig vil spærre for den målsætning for en kommende skattereform, at marginalskatteerne bliver nedsat, så det kan mærkes, for det er et grundelement i dansk skattepolitik, at marginalskatteerne selv fra et meget lavt indkomstrin og opad er alt, alt for høje.

Og så vil jeg i øvrigt sige om dagsordenen, at det, der bekymrer mig ved den, er, at den er låst fast til én bestemt teknisk model, hvor summen af bruttoskat og almindelig personskat praktisk talt er som det samlede personskattetryk i dag. Det kan være, at det går sådan, når vi skal diskutere skattereformen. Det skulle det da helst ikke. Altså det synes jeg er svagheden i dagsordenen, at den er knyttet til én bestemt mulig model for en kommende skattereform.

Så vil jeg sige en anden ting: Det hedder jo i dagsordenen, at den skal gælde alle fast forrentede lån. Alle fast forrentede lån skal opleve, at

[Statsministeren]

værdien af rentefradraget i fremtiden skal være lige så god som før: realkreditlån, banklån, pensionslån og private lån. Og så må jeg jo føje til: Så gælder det altså vel også efter ordlyden 30-årige lån, 40-årige lån? Der er slet ingen begrænsninger; lånene skal blot være optaget, inden skattereformen træder i kraft. Men jeg må sige, at så er jeg ængstelig for, at det ville medføre, hvis dette blev virkelighed, et ragnarok for det danske kapitalmarked. Kan man forestille sig – og nu spørger jeg – hvad der ville ske i månederne, før skattereformen trådte i kraft? Jamen da var der ingen, som turde sidde tilbage med et lavt belånt hus, for hvis man nu måtte forestille sig, at man skulle sælge sit hus inden for de næste 20–30 år – og det kræver ikke megen fantasi – jamen så var det dog frygteligt, hvis ikke man havde anskaffet sig al den belåning, man kunne få i sit parcelhus, inden skattereformen trådte i kraft. For det ville jo være det samme som at sørge for, at ens hus blev mindre værd end naboens hus mage til.

Man kan også sige, at ens hus ville blive usælgeligt. Jamen det ville være vanvittigt ikke at skaffe sig alle de lån, man kunne.

Nu forholder det sig således, at den samlede ejendomsværdi af Danmarks bestand af parcelhuse og ejerlejligheder pr. 1. januar 1989 er 603 mia. kr. Friværdien, den ubelånte værdi af disse ejendomme, skønnes til 20–30 pct., med andre ord omkring 150 mia. kr. Og vi må vel skønne, at heraf kan lånes 60–80 pct.

Nu kommer så det rystende: Det svarer i kroner til 90–120 mia. kr. Nu tør jeg ikke sige, hvor mange der vil sige: Det er sidste chance nu, de sidste uger før skattereformen træder i kraft. Alle siger, vi er vanvittige, hvis ikke vi sørger for at skaffe os lån, for så bliver vores huse mindre værd, når vi en dag skal sælge; og det skal vi vel om 20 eller 30 år.

Hvis nu halvdelen siger: Nu må vi altså udnytte vores låneværdi, så svarer det til, at der bliver optaget nye lån i størrelsen 50–60 mia. kr. Er der nogen, som vil bestride, at det ville være en rystelse for samfundsøkonomien?

Det går ikke.

Man kan også sige det på en anden måde: Denne dagsorden ville, hvis den blev vedtaget, umuliggøre en skattereform, som så mange af os brændende ønsker os. Lad mig bare nævne ét eksempel, som måske gør dette lidt mere levende: Hvis vi tænker os, at der i dag er en par-

celhusejer, som har en indkomst på 400.000 kr., og at han har 200.000 kr. i rentefradrag – det er ikke helt usædvanligt – ville jeg nødig give den mand en garanti for, at han kan blive ved med at have 200.000 kr. i fuldgode skattefradrag i de næste 30 år, selv om han måske får en klækkelig nedsættelse af sin personskat.

Eller for at tage et andet eksempel: Her er et hus. Der er ikke så mange lån i det. Man går ind i sin bank, for nu kommer der skattereform og denne dagsorden er blevet vedtaget. Og hvad siger man så: Må jeg bede om et afdragsfrit lån over 20 år? Det kan man få.

Det bliver sikkert til en ret høj rente. Det gør ikke så meget, for den kan trækkes fra. Er det rimeligt? Det er samfundsøkonomisk helt umuligt.

Derfor må vi have en anden løsning. Jeg vil gerne drøfte den gamle socialdemokratiske model fra 22. juni i fjor, når vi skal tale skattereform igen. Den skal på bordet. Bestemt.

Men der må også andre modeller frem.

Jeg tror, vi er nødt til at forme en anden løsning i dag, og derfor håber jeg, at de fem partiers dagsorden bliver vedtaget, også fordi jeg gerne vil have en beskyttelse af rentefradragsretten, der er rimelig, og som gælder ikke bare for gamle, nuværende boligejere, men også for kommende boligejere.

Det må være en ordning, som er ensartet, både for dem, der har hus i dag, og for dem, der i de kommende årtier ønsker at skaffe sig hus.

For at sige det på en anden måde: Den konkrete tekniske løsning af, hvordan vi stiller folk med lån og rentefradrag rimeligt, må afhænge af, hvilket indhold den kommende skattereform får. Og det ved jo ingen af os i dag.

Så vil jeg sige til sidst: Flere ordførere gav i dag en fremstilling – og jeg forstår godt fristelsen – som om alle boligejere nu om stunder er kommet i den yderste nød eller deres økonomiske stilling i hvert fald er blevet forringet gennem 1980'erne. Det gælder også nogle, det gælder måske en hel del, men det gælder ikke flertallet. Der er mange, der har problemer, og dem bagatelliserer jeg ikke. Men de 90 pct. eller mere har ikke problemer på grund af deres boligudgift. Grunden er heller ikke lovindgreb, ej heller skattereformen.

Grunden er for en række boligejere desværre svigtende indtægter.

[Statsministeren]

Hvis vi vurderer, hvordan boligejernes rådighedsbeløb har udviklet sig i løbet af 1980'erne – Hvad er rådighedsbeløbet? Det er de penge, man har tilbage efter, at man har betalt boligudgift og skat – så viser det sig, at alle, der havde et hus i begyndelsen af 1980'erne, som havde købt i 1979 eller før, har fået en forbedring i deres rådighedsbeløb på op mod 30 pct. Det skyldes bl.a., at skattereformen medførte en vis generel skattelettelse, som modvirkede den lavere skatteværdi af rentefradraget, og at lejeværdien blev lavere beskattet, med 56 pct. i stedet for op til 72 pct.

Rådighedsbeløbet afhænger af, hvornår man har købt. Har man købt i 1987, 1988 og 1989, er rådighedsbeløbet faldet, ikke meget, men det er faldet med 9–12 pct. Men det er jo også lige præcis over for disse boligejeres svære situation, et flertal – måske alle – i Folketinget nu er enige om at vi skal sætte ind. Det er husene fra de seneste år, som har problemerne.

Jeg beder igen om, at Folketinget erindrer, at lejeboligtagerne også har oplevet stramningerne. Lejeboligerne har oplevet huslejestigninger på i gennemsnit godt 6 pct. om året gennem 1980'erne. Det svarer til ca. 80 pct. over 10-årsperioden. Det er ikke, fordi der er foretaget lovændringer. Det er, fordi især afgifter, ejendomsskatter og driftsudgifter er gået op.

Hvis vi f.eks. tager et LO-ægtepar, som bor i lejebolig, så er deres rådighedsbeløb – altså hvad de har efter husleje og skat – blevet reduceret med op til 15 pct. i 10-års-perioden.

Hvis vi tager deres gode venner, LO-parret, som flyttede i ejerbolig i 1979, så har de haft en stigning i rådighedsbeløbet på op mod 30 pct.

Jeg siger det blot for at understrege, at vist er der ejerfolk, som har problemer nu – og lad os prøve at hjælpe dem – men de fleste af dem er kommet godt igennem 1980'erne. Det er først og fremmest tvangsauktioner og truende tvangsauktioner, vi skal afværge.

Men hvis vi nu gav generelle lempelser for ejerboligerne, ville det blive kolossalt kostbart, og det ville være forkert, fordi mindst 90 pct. af ejerboligerne ikke har økonomiske problemer i forbindelse med ejerskabet. Hovedproblemet er de tvangsauktionstruede; dem skal vi hjælpe.

På længere sigt må det især være en generel opgang i konjunkturerne og forhåbentlig også en reduceret arbejdsløshed, som bliver løsnin-

gen på de nuværende problemer. Også en generel nedsættelse af marginalsatserne i forbindelse med en skattereform tror jeg vil virke i retning af at gøre ejerboligen mere interessant igen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg tror, der er én ting, statsministeren og jeg kan nå til enighed om som en fælles vurdering af denne debat, nemlig at det ikke bliver her i folketingsalen, og at det ikke bliver i dag, vi får en aftale om den fremtidige virkning på rentefradraget i forhold til en kommende skattereform.

Men derudover må jeg erklære mig meget uenig i statsministerens vurdering, og jeg tror, problemet er, hr. statsminister, at manovre i Statsministeriet ikke har brugt særlig mange kræfter på disse ting. Det fremgik i hvert fald af statsministerens besvarelse her, at han ikke har den sammenhæng, som vi har præsenteret et forslag af denne karakter i, som findes i beslutningsforslag nr. B 16, i frisk erindring. Når statsministeren kan spørge: Betyder det her, at vi så ikke kan nedsætte marginalsatserne, så er svaret klart: Det betyder det ikke. Tværtimod betyder det, at vi med ét hug kan nedsætte marginalsatserne markant og få de samfundsøkonomiske virkninger af en omlægning af vores skattesystem til at fungere fra den første dag, uden at vi får alle disse skadevirkninger.

Når skatteministeren så nævner nogle eksempler på, hvad virkningerne vil være, så er der for det første det at sige, at meget af dette jo løses, hvis statsministeren på samme måde som jeg tror på, at markedskræfterne også virker på boligmarkedet. Hvis man skal hen at optage langfristede boliglån, vil det udmønte sig på forrentningen og dermed også på afkastet. Det er jo ideen i at optage den slags lån, og det er jo i øvrigt ikke muligt bare at gå hen og optage kreditforeningslån.

Måtte jeg, da jeg ikke har mere tid i den korte bemærkning, slutte med at takke statsministeren både for et sagligt oplæg og for mange saglige bemærkninger i besvarelsen.

Jeg håber, at de bliver endnu flere, når statsministeren får studeret lidt mere på substansen, og at han så opfordrer regeringen til, at vi sætter os ned i fællesskab og løser dette problem. Der er behov for klare meldinger til befolkning-

[Stavød]

gen, hvis vi skal løse boligproblemerne langsigtet, og derfor skal den opfordring lyde fra Socialdemokratiet ved slutningen af denne debat.

Og så håber jeg, at statsministeren også vil besvare det spørgsmål, jeg stillede tidligere på dagen vedrørende lejeværdien.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Taletiden for korte bemærkninger er 2 minutter.

Baadsgaard (S):

Jeg vil også gerne takke statsministeren for den klare udlægning af forligsteksten, som vi fik, og den begrundelse, der ligger bag, og de hensigter, man har med det. Det synes jeg jeg kan erklære mig helt enig i.

Jeg var glad for, at statsministeren meget stærkt pointerede, at der er en stor del af parcelhusejerne – måske 90 pct., sagde statsministeren – der ikke har nogen problemer.

Det var også noget af det, jeg gerne ville understrege. Jeg er også glad for bemærkningen om, at der er også lejere i dette samfund, som har haft huslejestigninger, og at dem skal vi også tage hensyn til.

Det får mig til at efterlyse et svar på et spørgsmål, jeg tidligere har stillet i forbindelse med hr. Gammelgaards indlæg, hvor hr. Gammelgaard præciserede, at det altså er Det Konservative Folkepartis politik, at der skal ske ændringer af lejeværdibeskatningen. Så spurgte jeg: Er det også regeringens politik? Jeg vil gerne bede statsministeren bekræfte, hvad vi tidligere har fået at vide fra finansministeren, nemlig at man har en anden prioritering, når og hvis der skal ske skatteomlægninger.

Så sagde statsministeren, at han håbede, det bliver en god dag for boligejerne. Det håber jeg også. Og det kunne blive en bedre dag, hvis man vedtog det dagsordensforslag, Socialdemokratiet og Centrum-Demokraterne har fremsat, for det ville skabe den tryghed på boligmarkedet, som er så nødvendig. Derfor vil jeg endnu en gang anbefale, at man stemmer for Socialdemokratiets dagsorden.

Skulle den anden dagsorden imidlertid komme til afstemning først, må jeg sige om den, at vi har fået så mange forklaringer på, hvordan den skal udlægges – forskellige forklaringer fra forskellige partier; ét parti kunne overhovedet ikke give nogen forklaring – at jeg må sige, at den dagsorden vil vi undlade at stemme til.

Behnke (FP):

Jeg skylder at give en melding på spørgsmålet om den dagsorden, der er foreslået af CD og Socialdemokratiet.

Man kan selvfølgelig sige, at den melding, fru Kirsten Jacobsen gav tidligere på dagen, var til at tage og føle på, nemlig en afvisning. Men samme fru Kirsten Jacobsen har jo også i dag på forsiden af dagbladet Politiken givet løfte om, at selv emnet interesserer os, nemlig spørgsmålet om rentefradragsretten. Vi synes nok bare, at den måde, man har valgt at formulere sin dagsorden på i dag, ikke er tilstrækkelig hensigtsmæssig.

Jeg er enig i en lang række af de analyser, statsministeren gav af den dagsorden, der er fremsat. Emnet rentefradragsretten og en stabilisering af rentefradragsretten har Fremskridtspartiets interesse, ja, det har endda Fremskridtspartiets interesse at komme tilbage til samme rentefradragsret som før skattereformen. Det har vi stillet et selvstændigt forslag om her i Tinget. Men i dag stemmer vi for den dagsorden, vi selv er medforslagsstillere til.

Hvis der fra Socialdemokratiets side og fra CD's side er interesse for, at vi i løbet af sommeren tager en diskussion sammen om rentefradragsretten, er Fremskridtspartiet parat til at medvirke til en sådan diskussion.

Og så vil jeg, som jeg allerede perifert har gjort, sige, at jeg synes, det var en nyttig gennemgang, statsministeren gav af den dagsorden, som Socialdemokratiet og CD har stillet her i dag, og det vil jeg godt takke statsministeren for. Det var et nyttigt bidrag til den debat, vi har haft i dag.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg skal fatte mig kort i denne omgang.

Jeg kunne fornemme af hr. Stavøds indlæg, at han lagde vægt på, at vi skal søge at løse tryghedsproblemet i forbindelse med parcelhusene i fællesskab. Det er kedeligt, at vi ikke rigtig kan komme til at gøre det i dag, men jeg tror dog alligevel, at man ud af de mange forskellige indlæg og også af de to dagsordener – selv om de teknisk er så forskellige – kan læse det budskab: Ingen ønsker i forbindelse med en kommende skattereform at skabe vanskeligheder for den store gruppe af parcelhusejere i Danmark.

[Statsministeren]

Hvordan det udformes eksakt, kan man ikke – og hvem kan være overrasket over det – få udmøntet i løbet af en debat som den i dag.

Man kan måske også sige, at debatten i dag viser, at jo før vi kan modne klimaet for, at vi sammen – et meget stort flertal, helst alle i Folketinget – skriver en skattereform, jo bedre. For det er nu engang kun skattereformen, som giver den endegyldige sikkerhed og tryghed, uanset om man er lejer eller ejer eller hvad.

Og så vil jeg sige til hr. Baadsgaard, at jeg var glad for, at der både i hans første og i hans anden tale i dag var en så god balance og en så fin vurdering, også når vi erindrer, at det ikke kan hjælpe, når vi taler om parcelhusejere, at vi glemmer, at den anden halvdel af befolkningen er lejere, som også må bære byrder, og som også i løbet af det sidste tiår har måttet mærke stramminger, fordi lejen er gået i vejret.

Jeg har ikke flere bemærkninger at gøre som afslutning. Jeg synes, at vi i dag har fået en debat, som har givet en god analyse af problemerne. Den virkelige, sikre løsning skaber vi den dag, skattereform nr. 2 er en realitet.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Også jeg synes, det er ærgerligt, at det ikke er lykkedes i dag at få givet det signal vedrørende trykkesproblemet, som statsministeren var inde på. Jeg forstod, at statsministeren ærgrede sig lidt over, at det ikke lykkedes i fællesskab at gøre det i dag.

Dér må jeg sige til statsministeren, at det jo først og fremmest skyldes, at regeringen valgte at tage forhandlingerne om boligproblemerne med en partikreds, hvor Socialdemokratiet ikke blev indbudt. Det bliver vi ikke sure over; derfor har vi i dag også givet vores principielle tilslutning til de resultater. Men vi synes, der mangler det slutresultat, at vi også har en løsning, som kan sikre den tryghed, der er behov for.

Jeg vil gerne bekræfte, at jeg kun tror, en sådan erklæring har nogen som helst værdi, hvis både regeringen og Socialdemokratiet står bag den, for den skal have en sådan bredde her i Folketinget, at uanset hvordan næste valg måtte falde ud, står der et flertal bag den.

Derfor min opfordring til, at vi får taget fat og gjort den sag færdig. Jeg er nemlig ikke sikker på, at den ikke bedst løses, inden vi kommer

dybt ind i skattereformproblemerne. Lad os få en sådan omgang med hinanden og forhåbentlig få løst problemerne.

Så kan jeg ikke nære mig for at gentage det spørgsmål, som jeg stillede, og som også hr. Baadsgaard stillede: Hvordan er regeringens holdning til lejeværdibeskatningen? Står regeringen stadig væk bag de ændringer, som den foreslog sidste år? Prioriterer regeringen fortsat nedsættelse af trækprocenterne og en omlægning af vores afgiftssystem i forhold til det indre marked? Det synes jeg statsministeren skylder os et svar på.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal lige give en kort præcisering af SF's stemmeafgivning i forhold til regeringens dagsordensforslag.

Jeg kan sige i forlængelse af, hvad jeg tidligere har sagt, at vi er meget uenige i de generelle løfter, der i regeringspartiernes dagsordensforslag bliver givet til boligejerne.

Vi er ikke enige i, at der er sagligt grundlag for at give de generelle løfter, der skitseres i de tre sidste linjer i dagsordenen. Derfor må vi derudfra sige, at vi stemmer imod regeringens dagsordensforslag.

Jeg må her pointere, at deri ligger ikke, at vi tager afstand fra den boligløsning, som er første del af regeringens dagsordensforslag. Vi vil her forbeholde os ret til at tage stilling til den selvstændigt, når de pågældende lovforslag kommer til første behandling her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg bliver nødt til at gentage mit spørgsmål, som også hr. Stavad forsøgte at få statsministeren til at forholde sig til: Er regeringens politik, hvad angår lejeværdien, den samme som det, vi har fået at vide så sent som i spørgetiden her i salen den 26. april 1990, dvs. en anden prioritering, hvis og når der måtte ske eller blive plads til skattelettelse? Altså først marginalskat og så noget med afgifter, og så kom det andet helt ude i tredje række, som finansministeren udlagde det.

Jeg synes, at statsministeren skylder os et svar på det spørgsmål, så vi ved, hvad der er regeringens politik, og ikke blot, hvad der er Det Konservative Folkepartis politik.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Regeringens hovedønsker til en skattereform har vi jo tydeligt bekendtgjort i fjor. Det lykkes ikke altid for mig at skjule, at jeg er konservativ, ej heller i dag, og jeg tør godt bekende, at mindst én gang om ugen læser jeg mit partis program. Så er man på sikker grund. Og jeg kan bekræfte, som hr. Gammelgaard har hævdet vedholdende i dag, at i mit partis – Det Konservative Folkepartis – program står, at mit parti ønsker, at lejeværdien skal reduceres. Det står der. Hvis der en dag blev flertal for det her i Folketinget, ville det være en kendsgerning; men det kan jeg jo ikke være sikker på.

Der vil være masser af momenter, som mange partier bringer på bordet, når vi næste gang skal drøfte skattereform. Hvordan skal formen for rentefradraget være i fremtiden? Hvordan skal formen for lejeværdibeskatning være i fremtiden, osv. osv. Alle disse ideer må vi sammen analysere, og så får vi forhåbentlig til sidst et smukt resultat ud af det.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Nu forstod jeg, at vi fik et svar fra den konservative formand. Det, vi har bedt om, er ikke at få at vide, hvad der står i det konservative partiprogram. Jeg vil ikke påstå, at jeg læser det en gang om ugen, men det har vi jo mulighed for, hvis vi måtte ønske det.

Det, der er interessant – ikke bare for os her i salen, men for befolkningen – er, hvad regeringen står for. Er det regeringens politik at nedsætte lejeværdien og dermed forskertse mulighederne for at sænke trækprocenterne? Eller er det regeringens politik at have et bredt skattegrundlag med mulighed for at nedsætte trækprocenterne? Vil statsministeren bekræfte de udtalelser, som finansministeren gav til Folketinget – jeg tror, det var den 26. april 1990 – hvor finansministeren bemærkelsesværdigt og rosværdigt klart gav udtryk for, hvad der var regeringens politik? Nu er der blevet skabt mudder i den ved hr. Gammelgaards bemærkninger i dag.

Men jeg vil godt bede statsministeren om at bekræfte, at det fortsat er regeringens politik og det, man stiler efter.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Når jeg bliver bedt om som statsminister at give udtryk for, hvad der er regeringens politik med hensyn til lejeværdien, så er det mig en glæde at kunne bekræfte, at det, den konservative finansminister på regeringens vegne har givet udtryk for forrige onsdag, har min fulde tilslutning. Den nuværende samfundsøkonomiske situation tillader ikke nogen øjeblikkelig nedsættelse af lejeværdibeskatningen. Det vil være for kostbart, det er der ingen mulighed for.

Men jeg glæder mig alligevel til skattereformforhandlingerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 34 af Kirsten Jacobsen (FP), Gammelgaard (KF), Mejdahl (V), Jørgen Estrup (RV) og Kofod-Svendsen (KRF) (se foran)

vedtoges med 60 stemmer (KF, V, FP, RV, KRF, Breckmann (Fær.) og Hugo Holm (UP)) mod 21 (SF); 39 (S og CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 35 af Bente Juncker (CD) og Baadsgaard (S) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 16. maj 1990, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 20.22